

Suriye'de Esad rejimi yıkıldı!
Şimdi yeni bir Ortadoğu

Proleter DEVİRİMCİ DURUŞ

Devrimler tarihin lakomatifidir!

Aylık siyasal dergi

ISSN: 2147-4028

Ocak 2025 Sayı: 126

Fiyatı: 10 TL

Yeni bir yıla daha ne yazık ki, savaşla, krizle, açlıkla giriyoruz.

2024 yılının son ayında Suriye'de Esad rejimi yıkıldı; cihatçı çeteler yönetime el koydular. 2011 yılından bu yana ABD'nin başını çektiği emperyalist blok, Suriye'de gerici bir iç savaşı körüklemişti. Bu savaşta Türkiye, belirleyici bir rol oynadı. Öyle ki, adı "cihatçı otobanı"na çıktı. Cihatçı çeteler Türkiye üzerinden Suriye'ye girdiler ve her tür lojistik desteği Türkiye'den aldılar.

Yaşanan boşluktan yararlanan Suriyeli Kürtler, kendi bölgelerinde yönetimi ele geçirince, AKP yönetimi Öcalan üzerinden Suriyeli Kürtleri yönlendirmek, cihatçılarla birlikte Esad rejimine karşı savaşmak istedi. Bu doğrultuda "çözüm süreci"ni başlattı. Başarılı olamayınca süreci bitirdiler. Dahası büyük bir saldırı başlatıp Kürt illerini yakıp yıktılar.

Şimdi yeniden "çözüm süreci"ne benzer bir süreç işliyor. Irak'ta olduğu gibi Suriye'deki Kürt yönetimiyle işbirliğinin yolları düzleniyor. Aynı günlerde AKP'li bakanlar "Yeni GAP Planı" adı altında Kürt bölgesinde yapılacak yatırımları sıraladılar. Emperyalist tekeller ve işbirlikçileri, şimdiden Kürt bölgesinin yeraltı-yerüstü zenginliklerini daha fazla yağmalamanın hazırlıklarını yapıyorlar.

HTŞ gibi Türkiye'nin de "terörist listesi"nde yer alan cihatçı bir çete, Suriye'yi yönetebilecek mi? Bunun kolay olmayacağı daha ilk günlerden belli oldu. Çetelerin saldırısına uğrayan kesimler direnişe başladılar. Keza Suriye'deki Kürtler de kazanımlarını korumak istiyor. Emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin anlaşmaları, bir kez daha halkların direnişi ile tuzla-buz olabilir.

Sayfa 2'de sürüyor

Zincirlerimizden başka kaybedeceğimiz bir şey yok!

**Kazanacağımız
koskoca
bir dünya
var!**

Zincirlerimizden başka kaybedecek bir şeyimiz yok!

KAZANACAĞIMIZ KOSKOCA BİR DÜNYA VAR!

Bir yanda savaş ve “yeniden çözüm” harlanırken, bir yanda “asgari” denilen sefalet ücreti açıklandı. Gerçek enflasyonun yüzde 100’leri bulduğu bir ortamda, yüzde 30’luk artış ücretlerin “açlık sınırı”nın bile altında kalması demektir.

Emekli aylıkları ise, yüzde 11 ile 14,5 arasında bir artışla, bir kez daha emeklileri “ölüm sınırı”na mahkum etti. Patronlar kar rekorları kırarken, işçiye, memura, emekliye yine açlık ve ölüm düştü. Üstelik dalga geçer gibi “2024 emekliler yılı olacak” demişlerdi. Emekli maaşıyla geçemediği için çalışmak zorunda kalan 500’den fazla emekli, geçen yıl çalışırken öldü. Paralı hale getirilen sağlık sisteminden dolayı hayatını kaybedenlerin sayısını bilmiyoruz bile...

2024 yılında da iş cinayetlerinden binlerce işçi yaşamını yitirdi. Günde en az 5 işçi, iş cinayetlerinde ölüyor. Meslek hastalıklarından veya yetersiz beslenmekten dolayı ölen onbinlerin lafı bile edilmiyor.

“Sefalet, faal sanayi ordusunun hastanesi ve yedek sanayi ordusunun safrasıdır” diyor Marks. Patronlar ve onların devleti, işçi ve emekçiyi sefaletle sürükleyerek, onları hastalıklarla, ölümler yüz yüze bırakıyor. Onun için “yoksulluk en aşağılayıcı şiddettir” diyoruz.

Türkiye, servet dağılımı adaletsizliğinde Avrupa’da birinci sırada. TÜİK bile yüzde 20’lik grubun, toplam gelirden yüzde 48 pay aldığını açıkladı. Fabrikalarda, tarlalarda bu serveti yaratanlar açlıktan kıvranırlarken, küçük bir azınlık semirdikçe semiriyor. Üstelik devlet tarafından çeşitli teşvik ve muafiyetlerle vergi bile ödemiyorlar. Geçen yılın bütçe açığı 278 milyar iken, patronlardan 336 milyarlık vergi alınmadığı ortaya çıktı.

***

İşçi ve emekçiler çalışırken ölmek istemiyor. Asgari değil, insanca yaşamak istiyor. İşine, aşına, evine, doğasına el uzatıldığında, harekete geçiyor. Onun için 2024, direnişlerin arttığı bir yıl oldu.

İşçiler en çok sendikalı oldukları için işten atıldıklarında direnişe geçtiler. Patronlar ise, “Kod 46” denilen, “yüz kızartıcı suç” suçlamasıyla işçileri tazminatsız atmaya, haklarını gaspetmeye kalktılar. Buna karşı Özak Tekstil işçileri, Urfa’dan İstanbul’a tüm engelleri aşı aşı direndiler ve birçok haklarını aldılar. Benzer şekilde CarrefourSA depo işçileri de sendikalaştıkları için işten atılınca direnişe geçti. “Size Sabancı’nın selamını getirdik” diyerek saldıran kolluk güçlerine direndiler ve Sabancı’yı dize getirmeyi başardılar. Sadece ücret artışı değil, atılan işçilerin geri alınmasını sağlayarak çok önemli bir kazanım elde ettiler. Fernas maden işçileri de günlerce süren direnişin

ardından Ankara’ya geldiler ve haklarını alana kadar gitmediler.

Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası’nın “taban maaş” eylemleri ve Ankara’da meclise yürümleri, 2024’ün önemli direnişlerinden biri oldu. Emeklilerin ve KESK’li memurların Ankara mitingleri ise, birleşik ve kitlesel olmasıyla umut vericiydi. Keza yılın son günlerinde asgari ücrete karşı pek çok yerde protesto eylemleri gerçekleşti.

Sadece işçi-emekçi direnişleri değil, çevre-doğa savunucularının eylemleri de yıla damgasını vurdu. Artvin Hopa’da doğasına sahip çıkan Reşit Kibar’ın öldürülmesi, eylemleri daha da büyüttü. Karadeniz’den Ege’ye halk, toprağına, suyuna, ağacına sahip çıktığını bir kez daha gösterdi.

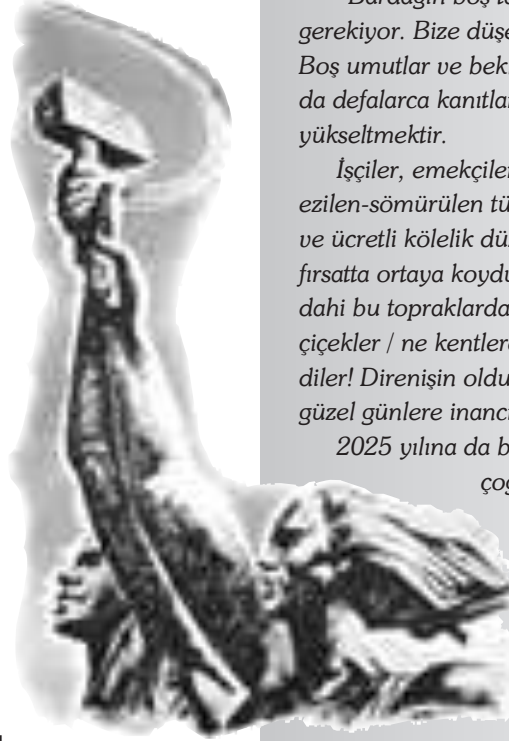
2024’te başlayıp halen süren direnişler de var. Polonez işçileri aylardır dişe diş bir kavga veriyor. Kadın işçilerin ağırlıkta olduğu Polonez’de, işçiler sendikalı oldukları için atılınca direnişe geçmişti; ardından Ankara yürüyüşleri “taleplerinin konuşulacağı” söylenerek Gebze’de durduruldu. Patron, tazminatları ödemeyi kabul etti, fakat işçiler işe geri alınmaya kadar direnmeye kararlılar. Keza Aralık ayında greve çıkan metal işçileri, grevlerinin yasaklanmasına rağmen fiili grev yapıyorlar. Grev hakkının grev yaparak kazanılacağını bir kez daha gösteriyorlar.

***

Bu tablo, geçen yılın sadece savaşlar, krizler, açlık ve işsizlikten ibaret olmadığını; direnişler, yürüyüşler, grevler, miting ve gösterilerin de olduğunu gösteriyor. Üstelik sadece ülkemizde değil, tüm dünyada tablo böyledir. Sefalet ekenler, öfke biçiyor! Öfke eyleme dönüşüyor!

İşçi ve emekçiler, “zincirlerimizden başka kaybedecek bir şeyleri olmadığını” daha net görüyorlar. Henüz “kazanacakları koskoca bir dünya”nın bilincinde değilseler de, haklarını direne direne alacaklarını biliyorlar ve giderek daha militan biçimlere başvuruyorlar.

2025, bu eylemlerin genel grev-genel direnişe, halk ayaklanmalarına dönüştüğü bir yıl olsun!.. İşçi ve emekçilerin bilinç ve örgütlülük düzeyinin yükseldiği bir yıl olsun!.. 2025 bizim olsun!..

Okurlara...

Mücadele dolu bir yılı geride bıraktık. Yeni kauga yılına da “hoşgeldin” diyoruz.

Bir yanda savaşlar devam ediyor; yoksulluk, işsizlik, çürüme artıyor. Ama diğer yanda bu gidişe karşı öfke ve tepki de çoğalıyor. Daha önemlisi, tepkiler eyleme dönüşüyor...

Son olarak “asgari” denilen “sefalet ücreti”ne karşı birçok yerde eylemler gerçekleşti. Keza Suriye’de cihatçı çetelerin saldırılarına karşı direnişler büyümeye başladı.

“Bardağın boş tarafı” kadar “dolu” yanını da görmek gerekiyor. Bize düşen; bu “dolu”luk oranını çoğaltmaktır. Boş umutlar ve beklentilere kapılmadan, tarihsel olarak da defalarca kanıtlanmış gerçekler üzerinden mücadeleyi yükseltmektir.

İşçiler, emekçiler, emekliler, doğa savunucuları; ezilen-sömürülen tüm kesimler, bu köhne zihniyete ve ücretli kölelik düzenine boyun eğmeyeceklerini her fırsatta ortaya koydu, koyuyorlar... En karanlık günlerde dahi bu topraklarda direniş bitmedi. “Ne kırlarda direnen çiçekler / ne kentlerde devleşen öfkeler” ‘elveda’ demediler! Direnişin olduğu yerde, umut her zaman yeşerir; güzel günlere inancı hep canlı tutar.

2025 yılına da bu duygularla giriyoruz. Olumlulukları çoğaltarak, eksik ve yanlışları aşarak

daha iyi günlere ulaşacağımıza inanıyoruz. İnsanlık bir kez daha “ya barbarlık ya sosyalizm” kavşağında, sosyalizmi seçecektir! Çünkü artık sadece işçi ve emekçilerin değil, tüm insanlığın; hatta doğanın, hayvanın, dünyanın kurtuluşu için sosyalizm tek seçenektir.

2025, devrim ve sosyalizm mücadelesinin büyüdüğü bir yıl olsun!

İşçi ve emekçilerin, ezilen halkların yeni kauga yılını kutluyoruz... İçerde-dışarda tüm dostlarımızın, yoldaşlarımızın yeni kauga yılı kutlu olsun... En güzel günler, uğrunda savaşanların, hak edenlerin olsun...

126. Sayıda

3	Öcalan’ın mesajları ve yeni “çözüm süreci”
5	Yeni GAP Planı, Suriye ve “çözüm süreci
6	Aile hekimleri eylemde
7	Yoksulluk en aşağılayıcı şiddettir
8	Asgari ücret eylemlerle protesto edildi
9	Çayırhan madencileri özelleştirmeye direniyor
10	Asgari ücret ve biz emekliler
	Tutuklu sendikacılar serbest bırakılsın
11	Mühendislerin Sendikası Girişimi, Mühendissen
12	Grev hakkı grevle kazanılır
14	Güney Kore’de halk darbeyi püskürttü
15	Adana’da “Küçük dev kadın” kitabı tanıtıldı
	Hüsnü Öndül’ü kaybettik
16	Hapishanelerdeki hak ihlalleri
	Tutuklu gazeteciler serbest bırakılsın
17	Geleceğimizin köprüsü tarihimiz
18	Mustafa Suphi ve 14 yoldaşı
19	Suriye Esad rejimi yıkıldı! Şimdi yeni Ortadoğu
23	Suriye cezaevleri, Türkiye cezaevleri

Yayın Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Çağdaş Büyükbaş

Adres: Mecidiyeköy mah. Ayfer sk. No: 10/5 Asım Bey Ap. Şişli/ İst. Tel: 0538 777 99 01, devrimcidurus@gmail.com, proleterdevrimcidurus2.org

Baskı: Berdan Matbaacılık, Davutpaşa cad. Güven San. Sit. C Blok No: 215-216 Topkapı/İst.

Tel: (0212) 613 1211, ISSN: 2147-4028, Yayınevi sertifika no: 48918

YEDİVEREN YAYINLARI Yerel Süreli Yayın, Sayı:126, Ocak 2025, 10 TL(KDV %0)

Bir süredir beklenen Öcalan'la DEM Parti milletvekillerinin görüşmesi, yılın son günlerinde gerçekleşti. 28 Aralık'ta yapılan görüşme, DEM Parti tarafından bir gün sonra 7 madde halinde kamuoyuyla paylaşıldı. Beklendiği gibi **Öcalan, bir kez daha "gerekli katkıyı sunmaya hazır olduğunu" ifade ediyordu.**

Şimdi Öcalan'ın mesajları üzerinden yeniden "kardeşlik", "barış", "demokrasi" nutukları atılıyor; sahte umutlar pompalanıyor ve başta Kürt halkı olmak üzere halkta iyimser bir beklenti oluşturuluyor.

Oysa biz bu filmi daha önce görmüştük! 2013 yılında "heyet"ler Öcalan'la görüşmeye başlamış, benzer mesajları vermişti. Hatta arasına karbon kağıdı

iç savaş başladı. Yaklaşık bir yıl sonra 18 Temmuz 2012 tarihinde Suriye'de doğan boşluğu değerlendiren Kürt hareketi, Rojava bölgesinde özerk yönetimin ilk adımlarını attı. O yıllarda Oslo'da PKK liderleriyle MİT mensupları arasında görüşmeler yapılıyordu. Erdoğan bu görüşmeleri önce reddetti; sonra "MİT herkesle görüşür" diyerek kabul etti. Bu sırada Suriye'deki Kürtlerin partisi PYD'nin başkanı Salih Müslim, Ankara'ya çağrılarak görüşmeler yapıldı. O zamanlar adı ÖSO (Özgür Suriye Ordusu) olan cihatçı çetelerle birlikte hareket etmesi telkin edildi. Ardından **Öcalan'ın PYD üzerinde etkili olacağı düşünülerek, Öcalan'ın mesajlarının doğrudan iletilmesinin yollarını açtılar.**

kadar "düşman" olduğu "Avrasyacı"larla işbirliğine gitti. Bu değişim, iç ve dış politikada da değişimleri beraberinde getirdi.

28 Şubat 2015 tarihinde gerçekleşen "Dolmabahçe Mutabakatı", 2011'den itibaren başlayan "çözüm süreci"nin hem zirvesi hem de sonu oldu. Erdoğan kısa bir süre sonra bu mutabakatı onaylamadığını söyleyecek ve "Kürt sorunu diye bir şey yoktur" nazaratına dönecekti.

Bir önceki "çözüm süreci" nasıl Suriye ile başlayıp Suriye ile bittiyse, **bugünkü "süreç" de yine Suriye'den dolayı başlamıştır.**

MHP lideri Devlet Bahçeli'nin, TBMM'nin yeni yasama yılında DEM Parti grubuyla tokalaşması, ardından Öcalan'ın "TBMM'de DEM Parti adına konuşması"nı, hatta "umut hakkı"ndan yararlanmasını istemesi; yeni sürecin başlangıcı oldu. Erdoğan'ın da Bahçeli'nin bu çağrısını desteklemesi, AKP-MHP blokunun ortak politikası olduğunu ortaya koydu.

Ekim 2024 tarihinde kamuoyuna yansıtılan "yeni süreç" Ortadoğu'da ve Suriye'de yeni bir saldırı hazırlığının işaretiydi aynı zamanda. Nitekim Kasım ayının sonunda cihatçı çeteler saldırıya geçti ve 8 Aralık günü Esat rejimi yıkıldı. Türkiye, bir kez daha Suriye'de söz sahibi olmak için kolları sıvadı. Bir yandan cihatçı çetelerin hamiliğini üstleniyor, bir yandan da Kürt hareketinin Suriye'de elde ettiği kazanımları törpülemeye çalışıyor, kendileriyle işbirliği yapmaya zorluyorlar. **Irak'ta Barzani üzerinden Kürt Bölgesi'nde kurdukları ekonomik, siyasi ilişkileri; Suriye'de de kurmak istiyorlar. Daha ileri gidip Suriye'nin bir kısmını "güvenli bölge" adı altında ilhak etmeyi bile düşünüyorlar.**

Elbette bütün bunlar, başta ABD olmak üzere emperyalistlerden bağımsız elde edilemez. Fakat daha önce olduğu gibi emperyalistler arasındaki çatışmadan yararlanarak, durumdan en karlı biçimde çıkmanın yollarını arıyorlar. Bu noktada bir kez daha ellerinde tutsak olan Öcalan'ı devreye sokuyorlar. Kitlelerin desteğini alabilmek için de Öcalan'ın PKK'ye silah bırakacağı demagojisine başvuruyorlar. Oysa **Öcalan bu tür çağrılarını yakalandığı 1999 yılından itibaren birçok kez yaptı.** En son 2013 Newroz'unda okunan mesajında; "silahlı direniş sürecinden demokratik siyaset sürecine" geçildiğini söylemiş, "artık silahlar sussun, fikirler

Öcalan'ın son mesajları ve Yeni "çözüm süreci"

Bahçeli ve Erdoğan'ın "yeni paradigması" nedir? Kitleye açıklanan "yeni bir paradigma" yoktur! Bahçeli ve Erdoğan ekibi, Suriye'nin cihatçı çetelerin eline geçmesinden büyük bir memnuniyet duyduklarını ilan ettiler. Öcalan'ın "yeni paradigma"ya vereceğini söylediği desteği ve katkısı, bugünkü Suriye'ye destek midir? DEM Parti, bugünkü Suriye'yi destekliyor mu? Şeriatçı cihatçı çetelerin Suriyesi asla kabul edilemez! Onlardan "demokratik bir Suriye" oluşturması da kesinlikle beklenemez!

konmuş gibi Öcalan'ın sözleri bile neredeyse aynıydı. Keza yine aynı nutuklar atılmış, kitleler umut ve beklenti havasına sokulmuştu. Fakat o filmin sonu, ne yazık ki, çok kanlı bitti!

Aynı suda iki kez yıkanılmayacağına göre, yeniden başlatılan "çözüm süreci"nin öncekinden farkı ne olacaktır? Gerek egemenler cephesinden, gerekse DEM Parti nezdinde Kürt hareketi açısından bu sefer beklenen nedir? Bir kez daha hayal kırıklığı yaşamamak-yaşatmamak isteniyorsa, ne tür önlemler alınmıştır?

Bu ve benzeri sorular havada asılı duruyor. Kesin olan şey ise, emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin işine yarayan "çözüm"lerin, işçi ve emekçilere, ezilen halklara her daim daha ağır sömürü ve baskı koşullarından başka bir şey getirmediğidir.

Yeni "çözüm süreci" nasıl ve neden başladı?

Bu sorunun yanıtı, bir önceki "çözüm süreci"nin neden başlayıp neden bittiği ile yakından ilgilidir.

2011 yılında ABD'nin Türkiye üzerinden yaptığı girişimlerle Suriye'de bir

Öcalan, 2013 yılının Ocak ayında milletvekili heyeti ile ilk görüşmesini yaptı. Bir yandan PKK'ye "silah bırakma" çağrısı yaparken, bir yandan da PYD'ye cihatçılarla işbirliği yaparak Esat rejimine son vermesi mesajlarını ilettiler. Fakat cihatçı gruplar Kürt Bölgesi'nin özerkliğini kabul etmediler. Bunun üzerine PYD, Esat rejimine de, cihatçı gruplara da karşı olduğunu söyleyerek "üçüncü yol" adını verdikleri bir politik hat izledi. 2014'ün Ekim ayında Kobane'de IŞİD çetelerine karşı zaferi, Kürt hareketini sadece Suriye'de değil, tüm dünyada öne çıkardı. Erdoğan'ın "Kobane düştü, düşecek" sevinç çılgılığı, 6-8 Ekim'de gerçekleşen kitle eylemleriyle boğuldu. IŞİD'in yenileceği anlaşılınca, ABD ve Barzani, Türkiye üzerinden Suriye'deki Kürtlere yardım gönderdiler. Bu gelişmeler Türkiye'nin planlarını alt-üst etti.

Suriye'deki Kürtlerle işbirliğinin zemini kaybolunca, "çözüm süreci"nin de sonuna gelindi. Üstelik arkasında ABD'nin olduğu Gülen Cemaati ile Erdoğan'ın arası gittikçe açılıyordu. 17-25 Aralık operasyonu ile ipler tamamen koptu. Erdoğan ülke içindeki "müttefikleri"ni değiştirdi, o zamana

ve siyasetler konuşsun” demişti. Ve bu sözler tüm gazetelerin manşetlerini süslemişti.

Şimdi ne olacak?

Resmi olarak 2013'te başlayan “çözüm süreci” ile bugünkü sürecin amacı da, retorikleri de aynı. Sadece biçimsel farklılıklar yaratmaya çalışıyorlar. TBMM’de görüşülmesi, tüm siyasi partileri kapsaması, açık ve şeffaf yürütülmesi gibi...

Fakat **daha başlarken hiç de “açık ve şeffaf” olmayacağı ortaya çıktı. Öcalan’la görüşecek milletvekillerini bile DEM Parti değil, devlet belirledi.** Geçen dönemki heyette de yeralan Sırrı Süreyya Önder ve Pervin Buldan (bu kez “üçüncü kişi” de yok) tercih edildi! Oysa normalde bu görüşmelerin DEM Parti eşbaşkanları ile yapılması gerekir. Zaten Bahçeli’nin çağrısı üzerine DEM Parti eşbaşkanları Adalet Bakanlığı’na başvuru yapmıştı. Öcalan da, 2013’te başlayan görüşmelerde, “heyet”te parti eşbaşkanlarının bulunması gerektiğini söylemiş, o dönemki eşbaşkan Gültan Kışanak’ın ismini verdiğini, fakat görüşmeye çağrılmadığını belirtmişti. (Bkz: İmralı Notları-Mezopotamya Yay.) Bu kez de Adalet Bakanlığı, önceki “heyet”in demirbaşı olan Sırrı Süreyya Önder ve Pervin Buldan’a izin verdi. Bu isimlerin devlet tarafından önceden belirlendiği çok açık.

Sadece “heyet”i belirlemekle kalmadılar; görüşme sonrası açıklama için de ertesi günü beklemeleleri, devletin işi ne kadar sıkıya aldığını gösteriyor. **İmralı’daki görüşmelerde devlet adına MİT ve “Kamu Güvenlik Müsteşarı” bulunuyor zaten. Dışarıya çıkartılacak tüm tutanaklar bunların denetiminden geçiyor. Yetmiyor; dışarıda da bir kez daha denetime tabi tutuluyor.** “Öcalan’ın mesajları” denilen sözleri de itinayla yeniden yazılıyor. (“İmralı Notları”nda görüşmelerin nasıl yapıldığı, mesajların nasıl yazıldığı anlatılıyor.) Sonra da “şeffaf”lıktan, “açıklık”tan dem vuruluyor!

Son mesajların içinde de yeralan “TBMM’de görüşülmesi”, “Türkiye’deki tüm siyasi çevrelerin inisiyatif alması”, “muhalifetin de katkı ve önerilerini sunması” gibi sözler göstermelidir. Her şey kapalı kapılar ardından gerçekleşmektedir. Geçen dönemden çıkarılan derslerle, başta CHP olmak üzere muhalif kesimleri içine çekmeye çalışabilirler. Bunlar toplumsal desteği arttıracak girişimlerdir. Fakat süreci yönlendirmeye asla dahil edilmeyeceklerdir.

Kayyum siyaseti ve “yeni paradigma”

Öcalan’ın son mesajında en önemli nokta; “Sayın Bahçeli ve Erdoğan’ın güç verdiği yeni paradigmaya ben de pozitif anlamda gerekli katkıyı sunacak ehil ve kararlılığa sahibim” sözüdür.

Bahçeli ve Erdoğan’ın “yeni paradigması” nedir? Kitleye açıklanan “yeni bir paradigma” yoktur! Ne işçi ve emekçilere, ne de Kürt halkına yaklaşımda “yeni bir paradigma”dan söz edilebilir. Grev yasaklarıyla, sefalet ücretleriyle, hak gasplarıyla, Erdoğan yönetimi aynı saldırganlığı sürdürmektedir. Kürtlere gelince; bu seçimlerden sonra da Kürt belediyeleri kayyum saldırısıyla karşı karşıya

kaldılar. 31 Mart 2024 seçimlerinin hemen ardından Van’ın belediye başkanı görevden alındı. Buna karşı büyük bir direniş gerçekleşince geri adım attılar. Fakat birkaç ay sonra Hakkari’ye kayyum atadılar. Ardından İstanbul-Esenyurt, Mardin, Hal-feti, Batman, Dersim ve Ovacık belediyelerine kayyum atandı. Üstelik **son kayyumlar, Bahçeli’nin Öcalan’a çağrı yaptığı dönemde gerçekleşti. Sadece kayyum da değil, bazı belediye başkanlarını tutukladılar.**

Özcesi, hak gaspları, tutuklama, kayyum siyasetiyle AKP-MHP Bloku’nun saldırganlığı sürüyor. Hal böyleyken hangi “yeni paradigma”dan bahsedildiği anlaşılmalıdır. Dahası, DEM Parti sözcüleri, Öcalan’la görüşmenin ardından “hiç bu kadar uygun demokratik zemin olmadığını” söylemeye başladılar. **Yeniden “demokrasi”, “barış”, “çözüm” diyerek, umut ve beklenti havası yayıyorlar. Bir ay önce Esenyurt’a, Mardin’e, Dersim’e kayyum atanmamış gibi...**

“Yeni paradigma” ile Suriye politikasında bir değişimden söz ediliyorsa eğer, bu konuda da farklı bir yaklaşım göremiyoruz. En fazla eskinin yeni döneme uyarlanmış halinden sözedilebilir. Onu da Suriye’nin bugünkü halinden çıkarabiliriz. Erdoğan, bir süre önce Esat’la görüşmekten bahsetmişti ama, cihatçıların son atağı ile Esat yeniden “diktatör” oldu; “terörist” listesine koydukları HTŞ ve lideri ise, “Suriye’ye barış ve huzur getirecek siyasi aktörler” oldular. Bahçeli de, Erdoğan da Suriye’nin cihatçı çetelerin eline geçmesinden büyük bir memnuniyet duyduklarını açıkça ilan ettiler.

Öcalan’ın “yeni paradigma”ya vereceğini söylediği destek ve katkı, bugünkü Suriye’ye midir? Ya da DEM Parti, bugünkü Suriye’yi destekliyor mu?

Şariat rejimini getireceklerini söyleyen cihatçı çetelerin Suriye’si asla kabul edilemez! Onlardan “demokratik bir Suriye” oluşturması da kesinlikle beklenemez! Nitekim daha ilk günlerden itibaren Hıristiyanlara, Alevilere, kadınlara dönük saldırıları başladı. Buna karşı tepkiler de yükseldi.

Suriye’nin bu haliyle kalacağını kimse beklemez. Esat’ı destekleyen gruplar da, diğer muhalif kesimler de cihatçıların başında olduğu bir Suriye’yi kabul etmeyecekler ve direniş büyüyecektir.

PYD ve Suriye’deki Kürt halkının Öcalan’ın sözleriyle hareket etmesi

de pek olası değildir. 2013 yılında olduğu gibi bu dönem de nesnel gelişmeler buna olanak tanımayacaktır. Ve Kürt halkı, elde ettiği kazanımları en azından korumak isteyecektir. Dolayısıyla Suriye, önümüzdeki günlerde yeni gelişmelere gebecektir.

Kürt halkı kendi gücüyle kazanacak

Öcalan’la yeniden başlayan görüşmeler ve “yeni çözüm süreci” Suriye’deki gelişmelere bağlı olarak yön alacak. Bahçeli’nin vaatlerinin yerine gelmesi, (Öcalan’ın TBMM’de DEM Parti grubunda konuşması, “umut hakkı”ndan yararlanması, vb.) Türkiye’nin istediklerini hayata geçirmesine bağlıdır ki, bu başta Suriye halkı olmak üzere tüm halkların Ortaçağ karanlığına gömülmesi, sömürü ve baskının artması demektir.

Elbette ki, Öcalan ve tüm siyasi tutsaklar üzerindeki tecrit kaldırılmalıdır. Bunun koşullara bağlanması kabul edilemez. Bunlar yıllarca verilen mücadelelerle elde edilmiş ve uluslararası kurumlar tarafından kabul edilmiş haklardır.

Bahçeli gibi daha düne kadar HDP’nin kapatılması için naralar atan, Anayasa Mahkemesi’ni bu yüzden tehdit eden, Kürt halkına ve partisine dönük şoven saldırıların başını çeken bir liderin sözlerine güvenilmeyeceği çok açıktır.

Kürt halkı bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da haklarını kendi gücüyle almasını bilecektir. Öcalan dahil tutuklu Kürt politikacıların serbest bırakılmasını da kendi gücüyle sağlayacaktır.

Dersim ve Ovacık belediyelerine kayyum atanması protesto edildi

Dersim ve Ovacık Belediyeleri’ne 23 Kasım’da kayyum atandı. Buna karşı Dersim ve Ovacık’ta halk belediye binalarına yürüdü. Kararı tanımadıklarını haykırdı. Dersim’de polis bariyerlerini yıkmaya çalışan halka gaz bombası ve tazyikli su sıkıldı. 8 kişi gözaltına alındı. Eylemler 24 Kasım’da da devam ederken, Dersim Belediyesi Eş Başkanı Birsan Orhan’ın gözaltına alınması istenmesine kitle tepki gösterdi. Sonrasında Birsan Orhan kitleye bir açıklama yaparak ifade vermek için emniyete gitti.

Gazi Mahallesi’nde toplanan kurumlar 23 Kasım gecesi “Kayyuma geçit yok” pankartı açtı ve caddeyi trafiğe keserek eylem yaptı.

24 Kasım’da İstanbul, Ankara, İzmir, Mersin, Adana, Amed’de protesto eylemleri yapıldı.

İstanbul’daki eylem Şişhane Meydanı’nda 17’de başladı. Eylemde Proleter Devrimci Duruş ve diğer kurumlar flamalarıyla yer aldı. Eylem sırasında, içinde “Kürdistan” geçen sloganlar atıldığında polis saldırı tehdidinde bulundu. Yapılan basın açıklamasında kayyum politikasından derhal vazgeçilmesi ve belediye başkanlarının derhal görevlerine iade edilmesi çağrısı yapıldı. Basın açıklamasının ardından milletvekilleri de kısa konuşmalar yaptı ve eylem bitirildi.

Yılın son günlerinde GAP'ın yeniden gündeme getirilişine tanık olduk bir kez daha...

29 Aralık 2024 tarihinde Cumhurbaşkanı yardımcısı Cevdet Yılmaz ve birçok Bakan'ın katılımıyla Urfa'da "2024-2028 GAP Eylem Planı" toplantısı gerçekleşti. "Zamanlaması manidar" denir ya, bu toplantının da zamanlaması gerçekten "manidar"dı. Çünkü bir gün önce, DEM Parti milletvekilleri Sırrı Süreyya Önder ile Pervin Buldan, Öcalan ile görüşmüş ve ertesi gün, yani 29 Aralık'ta, Öcalan'ın mesajları iletilmişti.

Bu çakışma, bir tesadüf olabilir mi? Sanmıyoruz! Çünkü GAP Projesi'nin ortaya atılışından (ki yaklaşık 90 yıllık bir projeden söz ediyoruz) günümüze kadar, Kürt sorunu ne zaman öne çıksa, GAP'ın yeniden gündemleştiğini görüyoruz. En son Erdoğan, 2008 yılında Diyarbakır'da şaşalı bir şekilde "yeni GAP planı"ni açıklamıştı. Erdoğan'ın zamanlaması da, Irak'ın işgalinden sonra kurulan Kürt Federe Devleti'yle ilişkilerin geliştiği bir döneme denk gelmişti.

Zaten **GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) emperyalist tekellerin ve işbirlikçilerinin, Kürt Bölgesi'nin yeraltı-yerüstü zenginliklerini sömürme projesidir.** Bir diğer amacı ise, bölgenin demografik yapısını değiştirmek, asimilasyon politikalarını güçlendirmek ve Kürt sorununu ortadan kaldırmaktır. **1936 yılında "Elektrik İşleri Etüt İdaresi" adıyla başlayan ve Keban Barajı ile start alan bu proje, 1977 yılından itibaren GAP adını alarak "çok sektörlü kalkınma planı"na dönüşmüş, Türkiye'nin en büyük, dünyanın ise 8. büyük projesi haline gelmiştir.**

Buna karşın bu projenin tamamlanması, sürekli ileri tarihlere atılarak ertelenmiştir. GAP'ın 2005'te bitirilmesi planlanıyordu; bitmeyince 2008'de Erdoğan "GAP'ı yeniden canlandıracaklarını" açıkladı ve bitiş tarihi olarak 2012'yi gösterdi. Şimdi 2025 yılına girerken hala bitirilmediğini görüyoruz.

"Yeni GAP Planı"nda ne var?

Yeni GAP Planı da öncekilerden çok farklı değil aslında. Rakamlar değişiyor, sunumlar daha canlı hale getiriliyor; fakat "istihdamı arttıracığı, bölge halkına refah getireceği" gibi demagogiler aynen korunuyor.

Son toplantıya ev sahipliği yapan Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, "9 ilde 20 yeni organize sanayi bölgesi" kuracaklarını söyledi. Kacır, "1.1 trilyon lira yatırım tutarına sahip, 750 bin vatandaşımıza istihdam sağlayacak, 15 bin 400 yatırımın önünü açtık" dedi. "Projelerin hayata geçmesiyle öngörümüz, kişi başına düşen yıllık gelirden ilave 49 bin lira artış sağlanacaktır" diyerek, bir kez daha yapılanların bölgeye ve halka refah getireceği demagogisine başvurdu.

Fakat **aradan geçen 80 yılı aşkın sürede, bölge halkın payına açıklık, susuzluk ve devlet terörü düştü.** Türkiye'de kişi başına düşen gelirin 5 bin dolar olduğu yıllarda, Diyarbakır'ın semtlerinde oturanların gelirleri yıllık 350 dolar civarındaydı.

Bakan Kacır, gerçek amaçlarını dışavuran sözler de sarfetti. Mesela "Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi"yle, bölgenin "yeraltı ve yerüstü zenginliklerini değere dönüştürecek yatırımları süratle gerçekleştireceğiz" dedi. Bu aslında Kürt bölgesinin

Yeni GAP planı Suriye ve "çözüm süreci"

yeraltı-yerüstü zenginliklerinin yağmalanmasının daha da artacağına itirafıydı. Karadeniz'de, Ege'de yaptıkları gibi, Kürt bölgesinin de dağıtı-toprağını-suyu emperyalist tekellerinin talanına sunacaklarının ilanıydı.

Emperyalist tekeller Kürt bölgesine yeni girmiyor elbette. Başta ABD olmak üzere AB ülkeleri, Kanada, Japonya gibi birçok emperyalist ülkenin yıllar öncesinden yatırımları var. **ABD'nin Ortadoğu'daki hegemonya savaşı, GAP'a ilgisini daha da arttırdı. Petrol rezervlerinin korunması açısından GAP, stratejik bir noktada duruyor çünkü. Keza İsrail'in de GAP bölgesinde yaklaşık 500 bin dönüm toprağa "aracılar"la sahip olduğu biliniyor.** İsrail sadece tarım ve sanayi alanına değil, enerji alanına da yatırım yapıyor.

Tabi ki, Türk teknelci burjuvazisinin bölgeye yatırımları çok eskiye dayanıyor. Sabancı, Çukurova ve Yaşar Holding'in yıllar öncesinden yüz binlerce dönüm sulanabilir arazileri kapattıkları söyleniyor. Kürt burjuvazisi de GAP projesinden nemalananlar arasında. TÜSİAD, Antep ve Diyarbakır'dan kimi patronları kendi bünyesine kattı. GAP bölgesine yatırım yapanların içinde 69 ortaklı "Doğu Holding" de bulunuyor.

Buna rağmen **GAP'ın bir türlü bitmemesinde, bölgenin "güvenlik" sorununun çözülemediğinin önemli bir payı var.** Gerek Kürt ulusal hareketinin varlığı, gerekse bölgesel savaşlar, sermayenin bölgeye akışındaki en büyük engel. Bu "engel"lerin kaldırılmasını istiyor ve bekliyorlar.

AKP döneminde GAP kapsamındaki kamu yatırımları özelleştirme yolu ile satılarak tasfiye edildi. Yılda dört kez ürün verebilecek verimli ovalar, tarım alanları arsaya dönüştürüldü; yeni imar planlarıyla ranta açıldı.

2015-16 yılları arasında Kürt kentlerinin yıkılıp yıkılmasının ardından başlatılan "yeniden inşa" süreci de başta TOKİ olmak üzere AKP yandaşı tekellere açıldı. Diyarbakır'ın Sur ilçesi tamamen yıkılıp yeniden yapıldı.

GAP bölgesiyle sınırlı olmayan tüm Kürt bölgesini kapsayan bir yağma sözkonusu. Şimdi de bölgeye üşüşmüş durumdadır. Hem devletten "teşvik" alacaklar, hem de eskisinden daha vahşi bir sömürüyle karlarına kar katacaklar...

"Çözüm süreci" ile bağı

Yeni GAP planını açıklayan Sanayi Bakanı Kacır'ın son sözleri, meselenin "bam teli"ni oluşturuyor.

"Suriye'deki gelişmeler özellikle sınır bölgesindeki illerimiz için önemli ekonomik işbirliği fırsatlarına işaret ediyor. Diğer yandan Irak ile Ortak Mutabakat Zaptı imzaladığımız Kalkınma Yolu Projesi de GAP Bölgesi'nden başlamak üzere Kapıkule Sınır Kapısı'na kadar şehirlerimizin ekonomik ve ticari faaliyetlerini geliştirecek."

Irak'ın işgalinde olduğu gibi, Esat sonrası Suriye'deki gelişmeler de, "ekonomik işbirliği fırsatları" olarak görülüyor. Irak işgali döneminde ABD'nin Büyükelçisi olan Robert Pearson, "Kürdistan'ın tümünün tek bir ekonomik pazar olarak ele alınması gerektiğini" söylemişti. "Kürdistan'ın tümü" Türkiye, Irak, Suriye, İran olmak üzere dört parçayı kapsıyor. ABD, ilk üç parçada ağırlığını koymuş durumda. İran'ın da "yakın hedef" olduğu sır değil. Emperyalist ve işbirlikçi tekeller, Irak'tan sonra Suriye'nin yıkımına, "azami kar" getirisi olarak bakıyorlar. Ve buna İran'ın da eklenmesini dört gözle bekliyorlar. Türkiye'de ise, "çözüm süreci"ni yeniden başlatmaları, bu konjonktürden dolayıdır.

Güler Sabancı, 2013'te başlayan "çözüm süreci"ni, "Türkiye'yi ekonomik olarak uçurur" sözleriyle karşılamıştı. Dönemin TÜSİAD Başkanı Muharrem Yılmaz, Mustafa Koç, Ümit Boyner, Nihat Özdemir'le birlikte Cizre'ye gelmişler, "iş dünyası zirvesi"ni gerçekleştirmişlerdi. "Çözüm sürecinin iktisadi ayağını güçlendirmek ve sahiplenmek amacıyla" Cizre'ye geldiklerini, "çözümüne yatırım yaptıklarını" söylediler. (Bkz: AKP'li yıllarda Kürt Hareketi, Yediveren Yayınları)

Yeni sürece de aynı iştahla yaklaştıklarını biliyoruz. GAP planının yeniden gündeme alınması, bunun bir kanıtı zaten. Ama emperyalistleri ve işbirlikçilerini mutlu eden hiçbir proje ve gelişmenin, işçi ve emekçileri mutlu etmeyeceği çıplak bir gerçek.

Nitekim GAP Projesi sermayeye cennet sunarken, Kürt işçi ve emekçilerine cehennemi yaşattı. İşçiler 12 saat, sendikasız ve sigortasız çalıştırılıyor. Özellikle kadın işçiler daha fazla ve kolay sömürüldüklerinden rağbet görüyorlar. İşsizlik azalmak bir yana arttı. Çünkü projelerde çalışan işçiler ağırlıklı olarak Karadeniz Bölgesi'nden getirildi.

Fırat, Dicle gibi büyük nehirlerle sahipken ve ülkenin elektrik ihtiyacının yaklaşık yarısını karşıladıkları halde, su ve elektrik sıkıntısı hiç bitmedi. Temiz su kullanamadıkları için, hastalıktan kurtulamadılar; tabii hiç bir zaman yeterli doktor ve sağlık personeli de bulunmadı...

***

Daha saymakla bitmeyecek zorluklarla karşı karşıyadır Kürt halkı. **Son yıllarda öne çıkarılan "kültürel sorunları" yok sadece; "ezilen ulus" olarak ekonomik, siyasi, sosyal, ulusal bir dizi sorunu iç içe yaşıyorlar. Çözüm de, egemen sınıflarla "barış" görüşmeleriyle gelmiyor.**

Ezilen-sömürülen tüm kesimlerle birlikte devrim ve sosyalizm hedefiyle mücadeleyi yükseltmek dışında başka bir yol görünmüyor.

Aile hekimleri önce 5-7 Kasım günlerinde, ardından 2-6 Aralık tarihinde iş bırakma eylemi yaptılar. Şimdi de Ocak ayının ilk haftasında, 6-10 Ocak tarihlerinde iş bırakacaklar. **1 Kasım 2024'te yürürlüğe giren Aile Hekimliği Sözleşme ve Ödeme Yönetmeliği, aile hekimlerinin çalışma ve ücret koşullarında çok ağır şartlar getirirken, sağlığın ticarileştirilmesi ve kitlelerin sağlığa erişememesi konusunda da yeni bir saldırı anlamına geliyor.**

Aile hekimlerinin yükü ağırlaşıyor

Yeni yönetmelik aile hekimlerinin daha çok çalışıp daha az para kazanmasını öngörüyor. Aynı zamanda kitlelerin nitelikli sağlık hizmetine ulaşımını da zorlaştırıyor.

Yönetmeliğe göre, **insanlar bağlı oldukları aile hekimine 6 ayda bir gitmezse, doktorun maaşı kesiliyor.** Kişinin hasta olmaması, o bölgedeki insanların sağlıklı olması önemli değil; 6 ayda bir doktora gitmek zorunda. Ve aile hekimine, iş yoğunluğu azmış gibi, bir de hastaların kendisine geliş tarihlerini sürekli takip etme görevi yükleniyor. Hangisinin 6 ayı doldu, hangisi kaç aydır gelmiyor diye günlük-haftalık takipler yapmak; gelmeyenleri arayarak ASM'ye (Aile Sağlığı Merkezi) çağırarak zorunda. Hekimler *"derse gelmeyen öğrenci nedeniyle öğretmenin maaşı kesiliyor mu; ya da camiye giden olmayınca, imamın maaşı veriliyor mu"* diye soruyorlar haklı olarak.

Diğer taraftan, **bir hasta yılda 7 defadan fazla başka bir sağlık kurumuna (yani hastaneye) gidiyorsa, yine aile hekimi zarar görüyor, teşvikten yararlanamıyor.** Oysa gebeler, kronik hastalığı olanlar, 65 yaş üstü kişiler, sıkça ve farklı nedenlerle hastaneye gidiyorlar.

Yönetmelik, kronik hastaları izleme görevini de aile hekimine devrediyor. Şeker, tansiyon, obezite, yaşlılık gibi durumların, yanısıra gebelik, lohusalık koşullarının takibini yapmayan hekim, hem teşvik alamayacak, hem de sözleşme feshiyle karşı karşıya kalacak.

Hekime, hasta olmayan kişileri bile telefonla arayarak ASM'ye çağırarak, çok geniş bir nüfusun takibini yapmaya kadar çok fazla görev yükleyen yönetmelik, üstüne bir de günlük muayene kotası belirliyor. **Yeni yönetmeliğe göre, günlük hedef muayene sayısı 75 olarak belirlenmiş. Mesai saati 8 olan bir hekimin, yemek molası hariç, hiç ara vermeden 6 dakikada bir hastaya bakması isteniyor.** Hekimin ve hastanın en büyük düşmanı olan "performans sistemi" bu şekilde ASM'lere de taşınıyor ve hekimin maaşı, hastanın sağlığı riske atılıyor.

Yönetmelik, **yazılan ilaçların parasını da aile hekiminden kesiyor.** Mide koruyucu, antibiyotik, ağrı kesici yazmak artık doktor için çok büyük sorun. Çünkü bu ilaçlara ilişkin kriter belirsiz. Tamamen yasaklansa, hekim en azından ne yapamayacağını bilir. Ya da sayı belirtilse, buna uygun davranabilir. Yönetmelikte kriter, "il ortalaması" olarak belirlenmiş. O ildeki ortalama, geçen ay mesela 100 adet olarak çıkıp, sonraki ay hekim kendisini 100'e göre ayarladığında, ama bu defa da ortalama 80'e düştüğünde ne olacak? Yine maaşı kesilecek.

Aile Hekimleri eylemde!

Üstelik bu kriter, hasta ile hekimi karşı karşıya getirecek, hekime yönelik şiddet artacak. *"Geçen ay yazmıştın, şimdi niye yazmadın", "komşuma yazmışsın bana neden yazmadın"* gibi sorular-sıkıştırmalar, hastanın hekime saldırmasına, en azından öfkelenmesine yol açacak.

Aile hekimlerinin tavan maaşı, eski sistemde 4 bin kayıtlı hasta nüfusu üzerinden belirleniyor. Yeni yönetmelik ise bu sayıyı 3 bin 500 hastaya indiriyor. Hasta sayısının azaltılması, hekimin maaşını düşürüyor. Diğer taraftan, yeni hekim alınmadığı, yeni ASM açılmadığı için, hekim bu fazladan 500 kişiye bakmaya devam ediyor, ama parasını alamıyor. Bakanlık bu fazla hastaların başka ASM'ye kaydırılacağını söylüyor. Bu defa da hastanın, kendisine çok uzak mahallelere gitmesi gündeme geliyor. Yaşlı, okuma-yazması olmayan, kendi başına bir yere gidemeyecek düzeyde bakıma muhtaç olan insanlar, bakanlığın keyfi değerlendirmesiyle mahallelerinden uzakta, arabaya binmesi gereken ASM'lere kaydırılacaklar. Sadece İstanbul'da bu durumda olan 1 milyon 200 kişinin bulunduğunu belirtiyor aile hekimleri. İstanbul'daki 4 bin 400 aile hekiminden 2 bin 703'ü, 3 bin 500'den fazla hastaya bakmakla karşı karşıya.

ASM'ler sorunlar yumağı

Haziran 2003'te başlatılan Sağlıkta Dönüşüm Programı ile sağlık ocakları kapatıldı; yerine Aile Hekimliği sistemi getirildi. Bu program ile, birinci basamak sağlık hizmetlerinin tamamı aile hekimliğine devredildi.

2022 sonu itibarıyla Türkiye genelinde 8 bin 172 ASM bulunuyor. Bunların yönetimi, bir kamu kuruluşu şeklinde değil, adeta bir özel işletme gibi. **ASM'lerin tüm idari ve finansal sorumlulukları, orada çalışan aile hekimlerine yüklenmiş durumda.**

Bakanlık aile hekimlerine, hem bakmakla yükümlü oldukları nüfusa dayalı "maaş ödemesi", hem de merkezin çalışabilmesi için gerekli giderlere dönük bir "cari gider ödemesi" yapıyor. **Bu cari gider ödemesi, bina kirasından personel maaşlarına, faturalardan tıbbi malzemeye, ASM'nin temizliğinden tadilatına, hekimlerin içtikleri çaydan kullandıkları peçeteye kadar her tür gideri kapsıyor.** Ancak bu sistem, çok büyük sıkıntıları beraberinde getiriyor. En başta, **artan maliyetlere denk bir cari gider ödemesi yapılmıyor.** Mesela son bir yılda pamuk yüzde 110, alkol yüzde 115, gazlı bez yüzde 82, personel maaşları yüzde 35, kiralar yüzde 110

civarında zamlanmışken, ASM'nin cari gider ödeneğine yapılan zam sadece yüzde 17,5.

Kira konusu zaten başlı başına büyük bir sorun. Türkiye genelinde ASM'lerin yüzde 30'u, kamuya ait

olmayan, özelden kiralanmış binalarda bulunuyor. Bunlar, bina sahibinin her türlü mali baskısına da maruz kalıyorlar. Sağlık Bakanlığı'nın binalarında kalanlar da kira ödüyor. Üstelik bunlar bile "rayiç bedel" üzerinden kira artışı yaşıyorlar. Mesela bu yıl bakanlık, kendi kiracısı olan ASM'lere yüzde 70 oranında kira zammı yaptı.

Giderler bu kadar artmasına rağmen, cari ödenek çok az kalınca, hekimler büyük bir sorunla karşı karşıya kalıyorlar. Ya merkezin en temel sağlık giderlerinden kısacaklar, ya da bunları kendi maaşlarından ödeyecekler. Son yıllarda giderek artan biçimde, enjektör gibi temel ürünlerin hastadan istendiğini biliyoruz. Keza ASM'nin temizliği bile, personel ya da malzeme kısıtlaması nedeniyle bir soruna dönüşmüş durumda.

Varolan sorunlar, yeni yönetmelikle daha da derinleşeceği için, ASM'lerden istifalarda artış olacağı bekleniyor.

Aile hekimleri ne istiyor

Geliri azaltan, çalışma yükünü artıran, kamusal sağlık hizmetini daha da erişilmez hale getiren uygulamalar yerine, aile hekimleri kendi taleplerini ileri sürüyorlar. Buna göre;

Kamusal bir hizmet olan birinci basamak sağlık hizmetlerinin fiziki ve tıbbi donanımı ve aile sağlığı merkezleri kamu tarafından sağlanmalı

Nitelikli bir sağlık hizmeti sunabilmek için yeterli zaman ve olanak sağlanmalı

Koruyucu sağlık hizmetlerinin öncelendiği ve ekip anlayışını gözetilen bir sistem inşa edilinceye kadar ASM sayısı hekim başına 2 bin nüfusu aşmayacak şekilde artırılmalı

Kadrolu ve güvenceli istihdam modeli ile yeterli hemşire, ebe, teknisyen görevlendirilmeli, aşılama ve diğer koruyucu hekimlik uygulamaları desteklenmeli, geliştirilmeli. Kadrosuz, güvencesiz bir şekilde çalışan emekçiler kadroya geçirilmeli.

Aile hekimlerine ve tüm sağlık emekçilerine, emekliliğe yansıtılacak tek kalemden oluşan, insanca yaşamaya yetecek düzeyde, izin kullandıklarında, hastalandıklarında, çocuğu olduğunda veya ailesinden biri öldüğünde kesilmeyecek maaş ödenmeli.

Gelire katkısı yüzde 20'yi geçmeyecek ve yapılan hizmetin niteliğini ödüllendiren bir performans uygulamasına geçilmeli.

***

Aile hekimleri, çalışma ve yaşam koşullarına büyük bir saldırı anlamına gelen yeni yönetmeliğe karşı Kasım ayından bu yana eylemlerdedir. Bu eylemler TTB dahil 14 meslek örgütü tarafından da ortak örgütleniyor.

Ocak ayına yine eylemle başlayacak olan aile hekimleri, bu saldırıyı püskürtünceye kadar direneceklerini ifade ediyorlar. Tüm halkın Aile hekimlerinin eylemlerine destek vermesi, taleplerine sahip çıkması gerekiyor.

Yoksulluk en aşağılayıcı şiddettir!

Yılın son günlerinde TÜİK, Türkiye'deki yoksulluk istatistiklerini açıkladı. Rakamlara göre, Türkiye'de emekçiler geçen yıla göre biraz daha yoksullaşmış.

TÜİK verilerine göre **2024'te yoksullaşma oranı, bir önceki yıla göre 0,1 puan artarak yüzde 13,6'ya yükselmiş; yoksul insan sayısı ise 154 bin kişi artarak 11 milyon 457 bin kişiye ulaşmış.**

TÜİK son yıllarda güvenilmez kurumların başında gelmektedir. Hükümetin işine gelecek şekilde rakamlarla oynadığı bilinmektedir. Fakat bu kez TÜİK bile toplumsal yapıya ilişkin çarpıcı gerçekleri ortaya koymaktan kaçamamış. Mesela verdiği rakamlarda **hane halkının sayısı arttıkça, yoksullaşmanın daha derin olduğu görülüyor.** Kalabalık ailelerde, çocuk-yaşlı gibi çalışmayan nüfus, yoksulluğu büyütüyor. Tek kişilik hanelerde de yoksullaşma var elbette, ancak oranı daha düşük.

TÜİK, yoksulluğun eğitim düzeyi ile de bağlantılı olduğunu açıklamış. Bir okul bitirmeyenlerin yüzde 24,7'si, ilk ve ortaokul bitirenlerin yüzde 13,6'sı, lise mezunlarının yüzde 7,4'ü, yükseköğrenim mezunlarının ise yüzde 2,7'si yoksul.

Ancak eğitimle ilgili bu rakamların doğruluğu tartışmalı. Elbette eskiden eğitim düzeyi arttıkça, daha iyi iş, daha yüksek maaş ihtimali artıyordu. Ancak AKP döneminde değişen şeylerden biri de bu oldu. Artık lise mezunu olmak ile ilkökul mezunu olmak arasında bir fark kalmadı. Üniversitede "çift ana-dal" okuma ve iki diploma ile mezun olma olanağı sağlandı, ancak bunlar bile asgari ücretle işe başlamasını, hatta işsiz kalmasını önlemedi.

Tam da **eğitimin artık bir fark yaratmadığı düşüncesiyle, bugün Türkiye'de, Aralık 2024 itibariyle 15-24 yaş arasında 3 milyon gencin, hiçbir üretim ve eğitim faaliyetine katılmadan evde oturduğu biliniyor.** "Ev genci" diye yeni bir kategori türedi. Sayıları 3 milyonu bulan bu kategorideki gençler, okumaya ihtiyaç duymuyor, iş de bulamıyor; aileden harçlık alarak, çoğunlukla ekran karşısında, bazen de ev çevresinde dolanarak yaşamını tüketiyor.

TÜİK verilerinden devam edersek; **bireylerin yüzde 29,3'ünün yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altında olduğunu görüyoruz.** Bu oran yaş gruplarına göre değerlendirildiğinde, 0-17 yaş grubunda yüzde 39'a yaklaşıyor, 65 yaş üstünde ise yüzde 23,3 olarak görülüyor. Tüm toplumun yüzde 30'a yakın kesimi, 18 yaş altı çocuk-gençlerin yüzde 40'a yakın kesimi, yaşadığı yoksulluk nedeniyle dışlanıyor.

İnsanların yaşam koşullarına ilişkin veriler de yoksulluğun vahşi yüzünü ortaya koyuyor.

TÜİK araştırmasına göre nüfusun yüzde 30'u,

konutunda izolasyon olmadığı için ısınma sorunu yaşıyor. Yüzde 15'i ise zaten evini ısıtamıyor. **Nüfusun yüzde 31,3'ü çatısı sızdıran, penceresi çürümüş, duvarları nemli bir evde yaşıyor.** Nüfusun yüzde 57,5'i evden uzakta bir haftalık tatil için bütçe ayıramıyor. Yüzde 39,3'lük kesim ise, iki günde bir et-tavuk-balık içeren yemek yiyemiyor.

Birileri zenginse biz yoksuluz

TÜİK toplumun genel olarak yoksullaştığını söylüyor. Ancak "toplum" fazla karmaşık bir kavram. **Hep birlikte yoksullaşmıyoruz. Birileri zenginleşirken biz yoksullaşıyoruz. Bir avuç sömürücü, bizim sırtımızdan servetlerini büyütürken biz aç kalıyoruz.** Gelir dağılımındaki eşitsizlik, bu gerçeği gözönüne seriyor.

Yine TÜİK rakamlarına bakalım. 2024 yılına ait Gelir Dağılımı İstatistikleri'ne göre, **en yüksek gelire sahip yüzde 20'lik grup, toplam gelirden yüzde 48 pay alıyor.** En düşük gelire sahip yüzde 20'lik grup ise, toplumsal gelirden yüzde 6,3 pay alıyor.

Bu rakamlar, nüfusun yüzde 20'sinin, ülkedeki toplam gelirin yaklaşık yarısına el koyduğunu gösteriyor. En yoksul yüzde 20'ye ise, yüzde 6'lık bir pay ile, derin yoksulluk düşüyor.

Aslında TÜİK'in son yıllarda gelir dağılımını sadece yüzde 20'lik dilimler üzerinden hesaplaması da bir sorun. Dilimler küçültüldüğünde, zengin ile yoksul arasındaki uçurum daha net görülür. Mesela yüzde 10'luk, yüzde 5'lik, yüzde 1'lik dilimler açıklansa; nüfusun çok küçük bir azınlığının ne kadar bir servete el koyarken, en yoksul yüzde 1'in ne kadar vahşi bir yoksulluk içinde yaşadığını daha iyi anlayabiliriz. Tam da bu nedenle, TÜİK, sadece yüzde 20'lik dilimleri açıklıyor. Ama bu bile, gelir dağılımındaki eşitsizliği gizleyemiyor.

"Gini katsayısı", gelir dağılımındaki eşitsizliği ölçme aracıdır. Bir ülkede Gini Katsayısı 0'a yaklaşıyorsa, o ülkede herkes yaklaşık aynı geliri elde ediyor demektir. Gelir dağılımındaki uçurum, zengin ile yoksul arasındaki fark büyüdükçe, Gini Katsayısı 1'e yaklaşır.

TÜİK verilerine göre 2024 yılında Türkiye'de Gini Katsayısı 0,423 olarak ölçüldü. Bu rakam da Türkiye'de gelirin eşit paylaşılmadığını, zenginlerin yaşam tarzı ile yoksulların arasında büyük bir fark olduğunu gösteriyor.

Somut olarak yaşadıklarımızın, rakamlara dökülmüş halidir bu. Bir tarafta bodrum katında, izbelerde kalanlar vardır, diğer tarafta saraylarda yaşayanlar... Bir tarafta çalışanların yarısı asgari ücret ve civarında ücret alır, diğer tarafta patronlar karlarını yüzde 400'e çıkarır... Bir tarafta tıka basa dolu metrobüslerle yolculuk yapanlar vardır, diğer tarafta Erdoğan'ın 13 uçaklık filosu... Bir tarafta açlık çeken emekliler, diğer tarafta lüks bir yaşamın konforunu sürenler... Emeklilere ödenen maaş "dipsiz

kuyu"ya benzetilir, ama yandaşlara milyon dolarlık ihaleler verilir; halkın üzerindeki vergi yükü arttıkça artar, patronlara vergi affı getirilir...

Çalışırız, üretiriz ama insanca yaşayacak koşullara sahip olamayız. Toplumsal serveti bizim emeğimiz yaratır ama payımıza düşen daha fazla sefalettir. Bunun tek sebebi, bir avuç kanemici, sömürücü asalağı sırtımızda taşımamızdır.

Asgari ücret değil, sefalet ücreti

Asgari ücret 22 bin 104 lira olarak açıklandı. **Bir yılda her şeye yüzde 100'den fazla zam gelirken, asgari ücrete sadece yüzde 30 zam yapıldı.** Üstelik 2024 yıl sonu enflasyonu resmi rakamlarla bile yüzde 45 iken, gıda enflasyonu yüzde 70'e çıkmışken, devletin vergi ve harçlara yaptığı zam, "yeniden değerlendirme oranı" yüzde 43,93 olarak belirlenmişken... Asgari ücretin sadece yüzde 30'da bırakılması, işçi ve emekçiler açısından çok büyük bir hak gaspıdır.

Asgari ücret, genel olarak işe yeni girenlere verilen, asgari geçim düzeyinde belirlenen bir ücrettir. **Avrupa ülkelerinde asgari ücretle çalışanların oranı yüzde 5-6 düzeyindedir. Türkiye'de ise asgari ücret ve civarı ücretle çalışanların oranı, yüzde 65-70'e yükselmiştir.** Bu durum, çalışan her 3 kişiden 2'sinin asgari ücret civarında ücret aldığını gösterir.

Türk-iş'in hesaplamalarına göre, 4 kişilik bir ailenin yoksulluk sınırı 67 bin TL'ye, açlık sınırı ise 20 bin 562 TL'ye yükseldi. Buna göre, asgari ücretliler, daha yılın ilk aylarında açlık sınırının altına düşecekler. Ama bu arada, **sarayın 1 dakikalık harcaması, 1 asgari ücret düzeyine yükseldi.**

Ücret zammının enflasyonu yükselttiği, enflasyonu kontrol altına almak için ücretleri, yani harcamaları kısmak gerektiğini ileri sürüyorlar. Oysa, **Temmuz ayında asgari ücrete ara zam yapılmadı, ama enflasyon yine düşmedi.** Ücret-enflasyon bağı kurmak zaten doğru değildir. Ancak doğru olsa bile, sarayın 1 dakikada 1 asgari ücret harcaması

Samsun'da 28 Aralık günü DİSK Emekli Sen, Tüm Emekli Sen ve Bağımsız Emekli Sen sendikaları "Açlığa, Yoksulluğa, Sefaletle Boyun Eğmeyeceğiz" yürüyüşü düzenledi. Emek ve Demokrasi Güçleri, yürüyüşe destek verdi. Kitlenin yaşadıkları ekonomik zorluklara karşı öfkeyle sloganlar attığı yürüyüşe katılım yüksekti.

gerçeği değiştirilmeden, yandaşlara hortumlanan kaynaklar kesilmeden, diyanet başta olmak üzere bakanlıkların bütçesi kontrol altına alınmadan, Suriyeli cihatçılara aktarılan para durdurulmadan, giderlerin kısılması da mümkün değildir. **“Tasarruf yapmak” sadece yoksulların üzerine bindirildiğinde, zenginler lüks harcamalarına devam ettiğinde, ne enflasyon düşer, ne yoksullaşma biter.**

Devlet sadece “tasarruf zorunluluğu”nu değil, devletin en önemli gelir kalemi olan vergileri de emekçilerin, yoksulların sırtına bindiriyor. **Çalışanın vergisi, ücreti eline geçmeden önce kesiliyor; patron ise, parasını kazanıyor, giderlerini düşüyor, ondan sonra kalan parası üzerinden vergisini veriyor.** Üstelik patronların çoğu vergisini de ödemiyor, kimi zaman geciktiriyor, kimi zaman da devlet onların vergi borçlarını “affediyor”, siliyor. Ve devlet, çalışanların vergilerinden topladığı paraları, yine patronların (ve sarayın, bakanların) lüks kullanımına sunuyor.

İşçiler çok ağır koşullarda çok yoğun çalışıyorlar; asgari ücretle yaşam savaşı veriyorlar; asgari ücretin vergisini devlete peşin peşin ödüyorlar; aldıkları ek-mek üzerinden bile dolaylı vergi veriyorlar... Ve bütün bunlar bir avuç zengini, daha da zenginleştirmek için kullanılıyor.

Biz ayağa kalkmadıkça...

TÜİK'in makyajladığı rakamlar bile, ülkede ne kadar büyük bir yoksullaşma olduğunu gizleyemiyor. Gelir dağılımındaki uçurum artıyor. İnsanlar “konut” denemeyecek izbelerde barınmaya, “beslenmek” yerine karnını doyurmaya çalışıyor. Yoksul kesimin erişebildiği eğitimin, sağlığın, ulaşımın kalitesi her geçen gün düşüyor. Belirlenen asgari ücret ile ona bağlı olarak belirlenecek emekli maaşları, tüm bu yoksullaşmanın üzerine tüy diyor.

İşçilerin sadece yüzde 10'nun sendikali olduğu, genel örgütlenme düzeyinin çok düşük olduğu koşullarda, hak arama mücadelesi baştan sakatlanmıştır. İşçiler üretimden gelen gücünü kullanmada, sokakta sesini duyurmada zayıf kalıyorlar. Bu nedenle egemen sınıflar, pervasız bir sömürüyü sürdürebiliyor, gözü dönmüş biçimde kazanılmış hakları gaspedebiliyorlar. **Bu kadar büyük saldırılara karşı düzen partilerinin “muhalefeti” ise “teşhir”in ötesine geçmiyor.** Son 20 yılın “altın hesabı”nı, “simit hesabı”nı yapmanın ötesine geçmiyorlar.

Ancak son dönemde yaşanan kıpırdayışlar, gelecek açısından umut vericidir. KESK'in Ankara mitinginin beklenenden kalabalık geçmesi; asgari ücret belirlendikten sonra CHP'nin Ankara mitinginin büyük bir kitleliliğe erişmesi; Samsun, Kocaeli, Trabzon gibi genel olarak daha durgun illerde bile kitlelerin sokak eylemlerine katılması; açıklanan asgari ücreti protesto için parça parça ama çok fazla sayıda eylemin yapılması vb...

Yakınmanın kimseye faydası yoktur. İnsanca yaşamak ve çalışmak isteyen herkes, sendikalarda, kitle örgütlerinde örgütlenmeli, hakları için mücadele etmelidir. Bu dizginsiz sömürü çarkını durdurabilmenin tek yolu budur.

Unutmayalım: Hayat hakkımız, mücadele gücümüz kadardır!

Asgari ücret eylemlerle protesto edildi

Asgari ücretin 22 bin 104 TL olarak açıklanması, eylemlerle protesto edildi. İstanbul, Ankara, Adana, İzmir, Artvin, Adana'da işçiler ve emekçiler sokaklara çıktı.

İstanbul'da İşçi Emekçi Birliği, 25 Aralık'ta saat 19'da Şişli Cevahir AVM önünde eylem yaptı. “İnsanca yaşamaya yetecek kadar asgari ücret için mücadeleye” pankartının açılmasıyla başlayan eylemde, devlet, patronlar ve sendika ağalarının belirlediği ve tiyatro oyununa dönen asgari ücreti belirlemesi protesto edildi.

“Kahrolsun ücretli kölelik düzeni”, “Asgari değil insanca yaşam”, “İşçilerin birliği sermayeyi yenecek”,

“Hak verilmez alınır, zafer sokakta kazanılır”, “Direne direne kazanacağız”, “Genel grev genel direniş” sloganları atıldı. İEB adına okunan basın açıklamasında ise, işçiler ve emekçiler örgütlenmeye, sokakta mücadeleye çağrıldı. Emekleriyle tüm zenginliği yaratanların yoksulluğa mahkum edildiği, işçilerin ve emekçilerin ancak örgütlü mücadeleyle bu oyunu bozacağı vurgulandı.

Eyleme kurumlar flamalarıyla katıldı.

KESK Ankara'da “Geçinemiyoruz” mitingi yaptı

KESK, 30 Kasım'da Ankara'da “Geçinemiyoruz” mitingi düzenledi. Mitinge birçok ilden gelen otuz bini aşkın kişi katıldı. Mitingde özellikle emeklilerin kitleliliği ve coşkusu dikkat çekti. Emekliler attıkları sloganlarla taleplerini dile getirdiler. KESK'e bağlı sendikalarda ise geçtiğimiz yıllara oranla kitlelilikte bir düşüş yaşandığı göze çarptı. Mardin, Batman, Şırnak, Amed, Siirt, Hakkari'den gelen emekçilerde ise kayyumlara olan tepki, pankartlarda ve sloganlarda dikkat çekti. “Kayyumlar gidecek biz kalacağız” ve devletin Kürt illerinde atılmasını yasaklamak istediği “Jin, jyan, azadi” sloganları sıklıkla atıldı.

Mitinge ayrıca TMMOB, DİSK'e bağlı Emek-Sen'de katıldı. Proleter Devrimci Duruş, BDSP, Kaldıraç, EHP, EMEP, Devrimci Hareket, ESP, SYKP, Halkevleri, SEP, DİP, KÖZ, TIP mitingde flamaları ve pankartlarıyla yer aldılar.

Miting, tüm kortejlerin alana girmesinin ardından saygı duruşuyla başladı. KESK Eş Genel Başkanları'nın okuduğu metinde işçilerin ve emekçilerin yaşadıkları sorunlara değinildi ve talepler dile getirildi. Miting öncesi yaşananlar ise ayrı bir sorun olarak dikkat çekti. Mitingden bir gün önce,

devletin miting alana almayacağı “yasak listesi” gönderildi katılımcılara. Buna göre alana sırt çantası, sprej, parfüm, fotoğraf makinesi, powerbank, çakmak gibi malzemeler, miting alanına giremeyecekti. Bu dayatmanın kabul edilmiş olması sendikaların geri adımının boyutunu gösterdi. Ayrıca dört tane arama noktasından geçildi. Özellikle devrimcilerin beklediği noktalara müdahale etmeye çalışan polisler, dergileri de içeriye sokmadı.

Bu olumsuzluklara rağmen katılımın KESK'in beklentisinin de üstünde olması gelecek günler için olumlu bir hava oluşturdu. Özellikle işçi ve emekçilerin yaşadığı ekonomik, siyasi krizin geldiği boyut, önümüzdeki günlerde öfkenin daha da büyüyeceğini gösteriyor.

İEB Polonez işçileriyle dayanışma eylemi yaptı

İEB İstanbul-Mecidiyeköy'de 11 Aralık günü, 146 gündür Çatalca'da direnişte ve açlık grevinde olan, sürekli polis saldırısına uğrayan Polonez işçileriyle dayanışma eylemi yapıldı.

İEB imzalı “Polonez işçilerinin talepleri kabul edilsin! Direnen işçiler kazanacak” pankartı açıldı. “Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz”, “Yaşasın sınıf dayanışması”, “Kahrolsun ücretli kölelik düzeni”, “Polonez işçisi kazanacak sloganları atıldı. Açlık grevinde olan Polonez işçilerinin sağlık haklarının dahi gasp edilmek istendiği söylendi. 146 gündür devletin ve patronların tüm baskısına karşı işçilerin direndiği, geri adım atmadığı, sendikali olarak haklarını istedikleri vurgulandı. Eyleme kurumlar flamalarıyla katılırken, Halk-Der, Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası, Komün, Mücadele Birliği destek verdi.

Çayırhan madencileri özelleştirmeye karşı direniyor

Çayırhan Termik Santrali ve Linyit Madeni'nin özelleştirmesine karşı maden işçileri, 20 Kasım'dan itibaren direnişe başladılar.

500 işçi 20 Kasım günü sabah vardiyasında kendilerini yeraltındaki maden sahasına kapattı. Günlerce yeraltında kalan işçiler, kararlı olduklarını, özelleştirme iptal edilinceye kadar direneceklerini söylediler.

Eylem sürecinde Enerji Bakanı Alparslan Bayraktar işçilerle görüşerek, özelleştirmenin iptal edilmeyeceğini, ancak şartname bazı düzenlemeler yapılabileceğini söyledi. Bu açıklama üzerine işçiler, 28 Kasım günü Ankara'ya, Hazine ve Maliye Bakanlığı'na yürüyüş başlattı.

Madencilerin yürüyüşe başlamasından birkaç saat sonra, ÖİB (Özelleştirme İdaresi Başkanlığı) bir açıklama yaparak, madene ilişkin özelleştirme ihalesinin 4 Aralık'tan 4 Mart 2025'e ertelendiğini duyurdu. Eylem, başladığı anda büyük bir etki yaratmış; ihalenin erteleme gerekçesi olarak "çalışanların taleplerinin incelenmesi" belirtilmişti.

Ancak işçiler, bunun bir oyalama taktiği olduğunu belirterek, yapılacak hiçbir düzenlemenin, kendi geleceklerini ve kazanılmış haklarını garanti altına almayacağını; bu nedenle varlık satışı iptal edilene kadar eyleme devam edeceklerini belirttiler. Ancak sendikanın devreye girmesiyle, bu ertelemenin bir kazanım olduğunu belirterek direnişe son verildi.

***

Madende yeraltında 1200, yerüstünde ise 800 işçi çalışıyor. İşçilerin büyük çoğunluğu Bartın, Zonguldak, Karabük, Samsun, Sinop gibi illerden gelip Çayırhan'da çalışan işçiler. 800'ü lojmanda kalıyor ve ihale şartnamesi öncelikle bu işçilerin lojmandan çıkartılmasını dayatıyor.

İşçiler Türkiye Maden-iş sendikasında örgütlüler. Santralde ise Tes-iş sendikası örgütlü. Özelleştirme karşıtı eylemleri birlikte örgütüyorlar.

İşçilerin direnişi kamuoyunda büyük bir etki yarattı; fiilen alana giden veya uzaktan açıklama yapan pek çok kesim oldu. Genel Maden İşçileri Sendikası (GMİS) ise, örgütlü olduğu TTK'ya (Türkiye Taş Kömürü Kurumu) bağlı işletmelerde 25 Kasım günü ortak basın açıklaması düzenledi ve vardiya öncesi iş yavaşlatma eylemi yaptı.

***

Çayırhan Termik Santrali, Türkiye'de özelleştirilen ilk termik santraldi. 1978 yılında faaliyeti başlayan kurum, 1996 yılında Ciner Grup'a ait Park Termik Elektrik'e satıldı. Haziran 2020'de işletme yeniden devlete devredildi. Bir yıl sonra doğrudan Erdoğan'ın çıkardığı karamame ile, santralin arazileri ve maden sahaları bir bütün olarak yeniden özelleştirme kapsamına alındı.

Santral linyit kömür madeni yönünden zengin bir coğrafyada bulunduğu için, kömür taşıma maliyeti birçok tesise göre daha az; bu da özelleştirme için cazip bir hale getiriyor. Santralin özelleştirilmesi, elektrik üretiminde devletin payının yüzde 20'lere düşmesine neden olacak ve elektrik üretimi gibi stratejik bir konuda özel sektörün ağırlığı artacak.

Askaynak'ta (Lincoln Electric) direniş başladı

Kocaeli-Gebze'de Askaynak Tekniği fabrikasında, TİS görüşmelerinin tıkanması üzerine, Kasım ayının sonunda direniş süreci başladı. Konuyla ilgili olarak bir işçi şunları anlattı:

"Bizler yaklaşık 2 yıldır As Kaynak Tekniği (Lincoln Electric) fabrikasında DİSK'e bağlı Birleşik Metal-iş sendikasında örgütlüyüz. O dönem 500 kişilik fabrikadan 300 kişiyi 3 gün içinde üye yaparak sendikalı olmuştuk, patron ne olduğunu bile anlamamıştı.

Biz şu anda arabulucu sürecindeyiz. Patron bize yüzde 12.5 zam teklifiyle geldi. Böylesine komik bir zam teklifini biz masada reddettik ve arabulucu süreci başladı. Bu süreçte biz eylemlerimizle taleplerimizi ifade ediyoruz. Fabrika önünde toplanıp içeriye doğru slogan atıyoruz. İşleri yüzde 30 düşürerek iş yavaşlatma yapıyoruz.

Tabi ki bizler taleplerimiz karşılanmadığı sürece eylemlere devam edeceğiz, gerekirse greve gideceğiz."

4 Aralık günü işçiler fabrikanın önünde eylemdeydi. Gece vardiyası işten çıkarken, sabah vardiyasıyla birleşerek 7.30'da eylem yaptı. Ardından, sabah vardiyası işten çıkıp öğlen vardiyası işe girerken, saat 15.30'da yeniden eylem yapıldı. İşçiler sloganlar atarak fabrika alanında yürüdüler.

Askaynak fabrikası, yeni yıla da direnişle girdi. Günlük rutin slogan atma eylemlerine devam eden işçiler, greve hazırlanıyorlar.

***

As Kaynak fabrikası, Eczacıbaşı Topluluğu'na bağlı bir şirket olarak 1974 yılında kuruldu. 1992 yılında ABD'li The Lincoln Electric Company tarafından üretilen kaynak makinelerinin Türkiye distribütörlüğünü üstlendi. 1998 yılında ise fabrikanın yüzde 50 hissesi Lincoln Electric'e satıldı.

1974 yılında Kartal'da kurulan fabrika, 2007 yılında Gebze-Şekerpınar'a taşındı.

Balıkesir'de mühimmat fabrikasında patlama: İşçilerin katili sermaye düzenidir!

Balıkesir'in Karesi ilçesinde patlayıcı üreten fabrikada, 24 Aralık günü sabah saatlerinde patlama meydana geldi. Patlamada 12 işçi hayatını kaybetti, 4 işçi yaralandı.

Balıkesir Valisi, patlamada bir sabotaj ihtimalinin olmadığını söyledi. Bu koşulda geriye tek seçenek kalıyor: İşçilerin güvenli olmayan koşullarda çalışıyor olması.

"İş kazası" diye bir şey yoktur. Yaşanan kazalar, alınmayan önlemlerden, kesilen ödeneklerden, patronların kar hirsından kaynaklanır. Ölen 12 işçinin de katili, kapitalizmin kar hirsıdır.

Adana'da SASA işçileri direnişte

Yapı ve Yol İşçileri Sendikası'na üye olan 670 işçi, maaşlarını aylardır alamıyorlar. Bu işçiler, "Adana Sasa Polyester ve Gemond Endüstri"de taşeron firma üzerinden çalışan işçiler. Tazminatlarını da alamayan 670 işçi, ödenmeyen maaş ve tazminatlarını almak için direnişe geçtiler. Her zaman olduğu gibi patronların çıkarını koruyan polisin saldırılarına uğruyorlar. Dayak, gözaltı, göz yaşartıcı bomba düşüyor paylarına. Onlara destek ve dayanışma içinde olmak için gelen destek güçler de aynı uygulamaya maruz kalıyor.

21 Kasım 2024 Cuma günü yine aynı şeyler oldu. Yağmur-yağ, soğuk dinlemeyen işçiler ve sendikaları Yapı ve Yol İşçileri Sendikası yöneticileri Sasa önündeydiler. Desteğe gelen dostlarıyla birlikte polis saldırısına uğradılar, gözaltına alındılar. Bütün gün tutulan 12 işçi ve destekçileri akşam geç saatlerde serbest bırakıldılar.

İşçiler, uzun ve zorlu bir direnişin ardından iki maaşlarını aldılar. Ancak Sasa patronu tazminatlarını ödemedi. Şimdi işçiler yeniden direnişe başlamak için hazırlanıyorlar.

Mühendislerin Sendikası Girişimi faaliyetlerine başladı

Ağır sömürü koşulları altında çalışmaya zorlanan mühendisler, sınıf mücadelesi içinde kendi örgütleriyle yer almak için sendikalaşma çalışması başlattı. "Mühendissen" ismiyle başlayan sendikalaşma çabası içinde, ilk toplantı 12 Aralık günü gerçekleştirildi. Bu toplantıyı da kapsayacak biçimde, hazırladıkları metinleri kısaltarak paylaşıyoruz.

***

Mühendislerin özlük haklarını savunmak için bir araya gelen "Mühendissen, Mühendislerin Sendikası Girişimi", ilk toplantısını 11 Aralık 2024'te gerçekleştirdi. Toplantının moderatörlüğünü Uçak Mühendisi Faruk Sevim, açılış konuşmasını Makina Mühendisi Bülent Öntaş gerçekleştirdi.

Hukukçu Dr.Murat Özveri'nin de katıldığı toplantıda, mühendislerin işçi sınıfı içindeki konumu, sendikal örgütlenme modelleri ve sınıf mücadelesinin önemi gibi konular ele alındı. **MÜHENDİSSEN Girişimi'nin amacının; mühendislerin meslek onurunu korumak ve çalışma koşullarını iyileştirmek için yeni bir örgütlenme modeli geliştirmek olduğu üzerinde duruldu.**

Toplantının açılış konuşmasında şunlar söylendi: "Bugün bir araya gelmemiz, teknik elemanların artık kendi hakları için mücadele etmeleri gerektiğini gösteriyor. 'Birlikte yürüyoruz' sloganıyla çıktığımız bu yolda, yüzbinlerce mühendis için umut ışığı olmayı hedefliyoruz. Altı ay içinde girişimin temel yapısını oluşturup somut adımlar atacağız."

Toplantıda, meslek sendikalarının avantajları ve sınırlılıkları üzerine tartışıldı. Katılımcılar tarafından mühendislerin genellikle işveren temsilcisi konumunda olduğuna dikkat çekilerek, bu durumun sendikalaşma önünde engel oluşturup oluşturmadığını sorgulandı. Bir katılımcı, "Mühendislerin sendikalaşma oranı çok düşük. İşçiler, mühendislerle aynı sendikaya üye olmak istemeyebiliyor ve mühendisler de işçi sendikalarına mesafeli duruyor" dedi. Bu durumu avantaja çevirmenin yollarının tartışılması gerektiğini vurgulayan katılımcı, "Bu girişim, mühendislerin sendikal mücadeleye katılımını artırabilir" diye konuştu. **TMMOB'un kuruluş amacı ve çalışma ilkelerinin sendikalardan farklı olduğunu belirten katılımcılar, mühendislerin sorunlarını çözmek için dayanışma içinde ve birbirinden farklı örgütlenme modellerinin geliştirilmesi gerektiğini belirtti.** Ayrıca merkezi olmayan bir sendika modelinin mümkün olup olmadığı gündeme getirilerek, "Dört duvara ihtiyacımız yok. Dijitalleşen dünyada farklı örgütlenme biçimleri deneyebiliriz" denildi.

Toplantının sonunda mühendislerin sınıfsal bilincinin artırılmasının önemine dikkat çekildi.

Genç mühendislerin ağır çalışma şartları altında ezildiği belirtilerek dayanışma ruhunun güçlendirilmesi gerektiği ifade edildi. Toplantı; "amacımız, örgütlenemeyen mühendisleri harekete geçirmektir. Yolumuza devam edeceğiz. **BİRLİKTE YÜRÜYÖRÜZ**" sözleriyle sonlandırıldı.

Mühendissen Girişimi, teknik elemanların hakları için mücadelede yeni bir dönemin başlangıcı olarak

görülüyor. Altı aylık hedef doğrultusunda örgütlenme çalışmalarını hızlandırmayı ve kuruluşunu tamamlamayı planlıyor.

***

Bizler, MÜHENDİSSEN, Mühendislerin Sendikası Girişimine Emek Verenler, DİYORUZ Kİ;

1.EMEK EN YÜCE DEĞERDİR.

2.Mühendislerin işçi sınıfının parçası olduğunun bilinciyle yola çıkıyoruz. İş-ücret ilişkisi içinde bulunan tüm mühendisler işçidir.

3.Ülkemizdeki mühendislerin büyük çoğunluğu yoksulluk sınırının altında çalışmaktadır. İşsizliğe, güvencesizliğe, mesleğimizin ve meslektaşlarımızın değersizleşmesine, düşük ücretlere dair sorunlar yaşadığımız tüm emekçilerle sınıfsal temelde birlikte olacağız.

4.Yaşamın her alanında mücadele ederek, örgütlenerek sorunlarımızı çözebiliriz ve taleplerimizi gerçekleştirebiliriz.

5.Mühendislik emek gücü, diğer emek güçlerini etkileyen işsizleşme, değersizleşme süreçlerinden aynı oranda etkilenmektedir. Artık mühendisler de bunun farkında olduklarını ortaya koyarak mücadelelerini sürdürmelidir.

6.İşsiz mühendisler, emekçi mühendislerin ayrılmaz bir parçasıdır. İşsiz mühendislerin her türlü sorunuyla ilgileneceğiz, birlikte mücadele edeceğiz.

7.Mühendisler, neredeyse ülkemizde ortalama ücret halini alan asgari ücret ve biraz üstünde ücretlerle çalıştırılmakta, bazen de asgari ücretin bile altında ücretler teklif edilmektedir. Mühendis Asgari Ücretinin tespit edilmesi, tüm işyerlerinde uygulanması için mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğiz.

8.MÜHENDİSSEN, Mühendislerin Sendikası; demokratik, bağımsız bir sınıf ve kitle örgütü olarak mühendislerin sınıfsal örgütlenmesinde önemli rol oynayacaktır.

9.Sınıf dayanışmasının gereklerini yerine getirmek ve bu amaçla işçilerin ulusal ve uluslararası düzeyde sendikaları ile güç ve eylem birliği yapmak temel amaçlarımızdan olacaktır.

10.Çalışma hakkı ve iş güvencesinin yaşama geçirilmesi, sendikal hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi, tüm emekçilere toplu sözleşmeli, grevli sendikalaşma hakkının tanınması, grev hakkının önündeki tüm engellerin ve çalışanlara yönelik tüm baskı ve sınırlamaların kaldırılması için mücadele edeceğiz.

11.Emekçilerin ekonomik, siyasal, kültürel, sosyal sorunları ve sendikal çalışmalarla ilgili konularda kamuoyunu aydınlatmak amacı ile etkinlikler gerçekleştirecek ve toplantılar düzenleyeceğiz.

12.Dil, ırk, renk, cinsiyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep farkı gözetmeksizin mühendisler arasında birlik ve dayanışmayı geliştireceğiz.

13.Kadın mühendislerin emek mücadelesinde omuz omuza yerimizi alacağız.

14.İşyerlerindeki mobing, taciz ve işten çıkarmalar vb. başta olmak üzere her türden baskıya karşı sesimizi yükselteceğiz ve mühendislerle dayanışma

halinde birlikte mücadele edeceğiz.

15.Mühendislik mesleği ile ilgili yapılacak yasal düzenlemeleri takip edeceğiz ve mesleğimizi ilgilendiren tüm konularda çalışmalar yaparak gerekli girişimlerde bulunacağız.

***

"MÜHENDİSSEN Girişimi" olarak, 21 Aralık 2024 tarihinde yaptıkları basın açıklamasında, "Haksız ceza uygulamalarına son verilsin" dediler. 200'e yakın mühendisin görüşlerini alarak oluşturduğu çalışma kapsamında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından iş ekipmanları periyodik kontrolü alanında çalışan mühendisler verilen 6 ay meslekten men cezalarına tepki gösterdiler.

Yapılan açıklamada, cezaların hakkaniyetten uzak olduğu vurgulanırken, sürecin adil ve şeffaf yürütülmediği ifade edildi... Cezaların uygulanma sürecinde mühendislerin savunmalarının alınmadığı, cezaların yalnızca işyerlerinden gelen bilgilere dayandırıldığı belirtildi. Bu durumun hukuki açıdan ciddi sorunlar yarattığına dikkat çekildi. Özellikle işyerlerinin müfettişlere yanlış veya yanıltıcı bilgi vermesi durumunda bile mühendislerin cezalandırıldığı belirtildi.

Açıklamada, "Hiçbir etik problem olmadan mesleğini icra eden mühendislerin bu şekilde cezalandırılması, iş güvenliği alanında çalışan uzman sayısının azalmasına ve işçi sağlığı ve güvenliğinin zayıflamasına neden olacaktır" denildi. "Meslektaşlarımızın maruz kaldığı bu haksız cezalar iptal edilmeli, sorunların çözümü için mühendisler, sendikalar ve meslek örgütleri bir araya gelmelidir" çağrısında bulunuldu.

PDD'nin notu: Mühendislerin "sözleşmeye tabi" olmalarından ötürü "işçi" olarak görülmesi; sınıf sendikacılığı yerine "sınıf ve kitle sendikacılığı" kavramının kullanılmasını gibi değerlendirmelerini doğru bulmakla birlikte, mühendislerin bu girişimini destekliyoruz. TMMOB gibi bir meslek örgütünden farklı olarak, mühendislerin "emekçi" oluşundan hareketle ve sınıfsal bir bakışla sendikal örgütlenmeyi savunmalarını ileri bir adım olarak değerlendiriyoruz. Girişimlerinin başarıyla sonuçlanmasını diliyoruz, 'yolları açık olsun' diyoruz. Hoşgeldin MÜHENDİSSEN!

Metal’de fiili grevler sürüyor

İşçi sınıfı yeni yıla grevle, direnişle girdi. **Metal işkolunda süren grevlere “yasak” gelince, bir kez daha fiili grevlere geçildi.** Grevin ilk başladığı Hitachi fabrikalarında 23 Aralık 2024 tarihinde anlaşma sağlandı. Diğer fabrikalardaki grevler ise, yasaklamalara rağmen devam ediyor. Ayrıca yine metal işkolunda greve çıkan yeni fabrikalar da oldu.

Diğer yanda **Polonez işçilerinin direnişi devam ediyor.** “Hırsızlık ve yüz kızcırtıcı suç”ları içeren Kod 46’yı gerekçe gösteren patron, 146 işçiyi işten çıkarınca, Temmuz ayından itibaren işçiler, Çatalca’da bulunan fabrikanın önünde direnişe geçmişlerdi. Ardından “Ankara yürüyüşü”ne geçtiler. Engellere rağmen Gebze’ye kadar yürüdüler. Türk-İş yetkilileri, Bakanlarla görüşüğünü anlaşmaya oturulacağını söyleyerek, yürüyüşü Gebze’de sonlandırmayı başardı. Fakat yılın son günü, anlaşmanın sağlanamadığı belirtildi. İşçiler tazminat almak yerine işe geri dönmek istiyorlar ve bu talepleri kabul edilene kadar direnişi sürdüreceklerini söylüyorlar.

Yıl boyunca Özak Tekstil, CarrefourSa depo işçileri, As Plastik, Fernas maden gibi birçok yerde direniş ve grevler yaşandı. Çoğu bağımsız sendikaların önderliğinde gelişen bu direnişlerde, işçiler çok çetin bir mücadele yürüttüler ve önemli kazanımlar elde ettiler.

Şimdi gözler metal işkolunda devam eden grevlerde...

Etkili mücadele aracı olarak grev işçi sınıfının burjuvaziye karşı mücadelesinde kullandığı en etkili araçlardan biridir grev. İşçilerin üretimden gelen gücünü kullanmasıdır. İşçiler şalteri indirir, üretimi durdurur. **Tek amacı azami kar olan burjuvazi için, üretimin durması can damarlarının kesilmesi demektir. Bu yüzdendir ki grev, patronların en büyük korkusudur.**

Aynı zamanda bir “muharebe alanıdır” grev. Onun için taktiksel ustalıkla yürütülmelidir. Her mücadelenin, her savaşın ön hazırlığı çok önemlidir. İşçiler greve sınıf bilinci doğrultusunda örgütlü güç olarak katılmalıdırlar. İşçilere sınıf bilincinin verilmesi, taban örgütlerinin oluşturulması, grev kırıcılarına karşı önlem alınması, savunma komitelerinin kurulması ve grev boyunca işçilere ekonomik olarak kaynak yaratılması, önceden hazırlanması gereken unsurlardır. Keza grevin zamanlaması da önemlidir. Grev, uygun koşullarda devreye sokulmayınca etki gücü düşer. Örneğin depolar stoklarla doluyrsa, patronun stokları eritmesine yarar.

İşçi sınıfı açısından grev, hak elde etmenin çok ötesindedir. Grev umuttur, gelecektir; işçinin kendi

GREV HAKKI GREVLE KAZANILIR!

gücünü görmesi ve göstermesidir. **İşçiler grev içinde eğitilirler, devrimci sınıf bilinci edinirler, burjuva sınıfını onların devletin tanırlar. “Kendisi için sınıf olmanın” adımlarını atarlar.**

Kilit sektörlerde başlayan grevlerin etki gücü diğer sektörlere göre daha fazla olur. Metal sektörü bunlardan biridir. Metalde üretimin durması, otomotiv sektörünü, savaş sanayisini etkiler.

Burjuvazi, grevin işçi sınıfı açısından öneminin, etkisinin farkında olduğu için, onu etkisizleştirecek önlemler almıştır. Bir yandan kara propaganda yürütür, diğer yanda polis baskısıyla, işbirlikçi sendikalarla grevi bitirmeye çalışır; dahası yasaklamanın yollarını arar.

Grev, ülkemizde de anayasal bir hak olmasına rağmen, patronlara lokavt hakkı tanınarak grevleri boşa düşürme olanağı yaratıldı. O da yetmedi, Bakanlar Kurulu kararı ile, -yeni sistemde Cumhurbaşkanı’nın kararı ile- grev erteleme (gerçekte yasaklama) yolu açıldı.

Bir kez daha grev yasağı

Metal işkolunda TİS görüşmeleri tıkanma aşamasına gelip grevler başlayınca, **Erdoğan bir kez daha “milli güvenlik” bahanesiyle “grevleri erteleme” kararı verdi. Fakat grevde olan işçiler yasağa rağmen devam edeceklerini bildirdiler.** Sendika da işçilerin bu isteği doğrultusunda hareket etti. Grevde olan işyerlerinde grevler devam etti.

Birleşik Metal-İş Sendikası (BMİS) 5 işletmede TİS görüşmelerine 9 Ağustos’ta başlamıştı. Bunlardan 1’i hariç 4’ü MESS’e (Metal Sanayicileri Sendikası) bağlıydı. BMİS, ücret zammı olarak ilk 6 ay için ortalama yüzde 125 ücret zammı talep ediyordu. MESS ise önce yüzde 30, sonra yüzde 40 teklif etti. Ayrıca bir kez daha 3 yıllık sözleşme dayattı. Bunun üzerine BMİS, 5 işletmeye bağlı 9 fabrikada grev kararı aldı. Bu da yaklaşık 2 bin işçinin greve çıkması anlamına geliyordu.

Hitachi’nin Kartal, Tuzla, Dilovası ve

Dudullu’daki fabrikalarında 4 Aralık’ta greve çıkıldı. GE Grid Solutions ve Schneider Elektrik’e bağlı 3 fabrikada ise 13 Aralık’ta grev başladı.

14 Aralık günü ise, “milli güvenliği bozucu nitelikte” olduğu gerekçesiyle grevlerin “ertelenmesine” dair, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın imzaladığı karar, Resmi Gazete’de yayımlandı. MESS’e bağlı işyerlerinde sürmekte olan grevlerin yanı sıra 19 Aralık’ta greve çıkmaya hazırlanan Arıtış Kriyojenik işçilerinin grevi de bunlara dahil edildi. Sadece MESS’e bağlı olmayan Green Transfo fabrikasındaki grev yasaklanmadı.

BMİS Yönetim Kurulu, bu grev yasağını tanımayacağını açıkladı. BMİS Genel Başkanı Özkan Atar ise, aynı işi yapan bir fabrikada grev yasaklanırken diğerinde yasaklanmamasına dikkat çekti ve yapılan işlemin “milli güvenlik”le ilgisi olmadığını, *“sermaye örgütünün korunmasından başka bir anlam ifade etmediğini”* belirtti. *“Anayasa’dan doğan haklara sahip çıkarak grevlerimizi sürdürüreceğiz”* dedi.

Daha öncesi yıllarda da metal işkolunda grev erteleme (gerçekte yasaklama) kararları verilmişti. Ama metal işçileri, yasaklara rağmen grevlerine devam etmişlerdi. Bu kez de grevlerinin yasaklanacağını bilerek greve çıktılar. Çünkü haklarını ancak fiili grevle alacaklarını biliyorlardı.

Birleşik Metal İş, yılın son günlerinde yaptığı açıklamada, Hitachi’de anlaşma sağlanırken, MESS’ten ayrılan Green Transfo’da greve çıkıldığını duyurdu. Hitachi’de yıllık ücret zam oranının yüzde 83 olduğunu bildirdi. Ayrıca MESS’in 3 yıllık TİS dayatması ve esneklik içeren maddelerin tümünün geri çekildiğini söyledi. Kocaeli Çayırova’da bulunan Green Transfo’da ise 263 işçi, *“bu işyerinde grev var”* pankartını astılar; direnişte olan diğer fabrikalara selam yolladılar ve birlik mesajı verdiler.

AKP’li yıllarda grev yasakları

12 Eylül darbesi gerçekleştiğinde, dönemin Türkiye İşverenler Sendikası Konfederasyonu

Başkanı Halit Narin, *“bugüne dek işçiler güldü, şimdi gülme sırası bizde”* demişti. **12 Eylül’ün ilk yaptığı işlerden biri, grevleri yasaklamak oldu. 12 Eylül Anayasası ile bunu yasal hale getirdiler.** Sonrasında iş başına gelen hükümetler de bunu kullandılar.

AKP hükümeti ise, 2012 yılında 6356 sayılı yeni bir düzenlemeyle, 12 Eylül ürünü olan “grev erteleme”yi aynen korudu. **AKP’nin işbaşına geldiği 2002 yılından bu yana 21 grev yasaklandı. Toplamda 200 bin civarında işçinin grev hakkı gaspedildi.** Öyle ki, metal işkolunda daha önceki “erteleme” kararlarını, BMİS Anayasa Mahkemesi’ne taşımış ve mahkeme “Anayasa’nın 51. Maddesi’nde güvence altına alınan sendika hakkının ihlal edildiğine karar vermiş”ti. Ayrıca 50 bin TL manevi tazminat ödenmesine hükmetmişti.

AKP bir kez daha Anayasa’yı ve Anayasa Mahkemesi’nin kararlarını tanımadığını ortaya koydu. **Yasadışı olan grevler değil, “grev erteleme” kararlarıydı ve bu, bizzat kendi mahkemeleri tarafından teyit edilmişti.**

Faşizm kendi yasalarını dahi çiğneyen rejimin addidir. AKP bunu yıllardır ve çok aleni biçimde yapıyor. İşine gelmediğinde ne Anayasa’yı ne de Anayasa Mahkemesi’ni tanıyor. Hele ki işçiden, emekçiden yana bir karar verilmişse...

AKP ve Erdoğan bir kez daha sermaye sınıfından yana olduğunu ortaya koydu. Önceki yıllarda **Erdoğan, patronlara yaptığı konuşmada; “OHAL’i sizin için yaptık, bakın hiç grev oluyor mu” demişti.** Kendi dönemlerinde patronların rekorları kırdıklarını belirterek, TÜSİAD’ın kimi zaman “demokratikleşme” yönündeki eleştirilerinin sahteliğini ortaya sermişti.

Metal işkolunun en büyük patronlarından birisi Koç’tur. Tofaş, Ford, Arçelik gibi büyük fabrikalar, Koç’lara aittir. Geçen yıl Türkiye’nin en zenginleri listesinde Koç ailesi 6 milyar doların üzerinde bir servetle yine zirvedeydi. 2023 yılı üçüncü çeyreğinde sadece Arçelik’te kârını yüzde 151 artırmıştı! Tek bir şirkette bile kârını böyle katarken, metaldeki işçilerin ücretini asgari ücret seviyesine kadar indirdi. Bu yıl da yüzde 40’lık bir artışa zor yanaştı.

Koç’un başını çektiği metal sektöründe faşist Türk Metal sendikası, yıllardır en fazla üye ye sahip sendika olarak, toplu iş sözleşmesini belirliyor. Zaten Bakanlar Kurulu’nun kararı ve Erdoğan’ın onayıyla çoğu kez grevler yasaklanıyor. Koç’un bir başka büyük şirketi TÜPRAŞ’ta ise, işçilerin grev hakkı devlet eliyle baştan yasaklanmış durumda. Bu durumda işçilere fiili grevden başka bir yol kalmıyor. Metal işçileri de bunu yaptı.

Grev hakkı grev yaparak kazanılır

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de grev hakkı, fiili grevlerle kazanıldı. **1961 Anayasası işçilerle**

grev hakkı tanımıştı, fakat gerekli yasal düzenlemeler bir türlü çıkmamıştı. 1963 yılında Kavel fabrikasında greve çıkan işçiler, fabrikanın bulunduğu İstinye bölgesi başta olmak üzere halkın da desteğini ararak büyük bir direniş başlatırlar. Bu direnişin ardından toplu iş sözleşmesi ve grev yasası meclise gelecek ve 24 Temmuz’da Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girecekti.

İşçiler dün olduğu gibi bugün de grev hakkını grev yaparak kazanacaklarını biliyorlar. Onun için Cumhurbaşkanı’nın yasaklama kararına rağmen, grevlerine devam edeceklerini duyurdular. Grevdeki fabrikaların etrafının “çevik kuvvet” polisleri tarafından sarılmasına da tepki gösterdiler. En fazla grev çadırlarını sökeceklerini, hiç kimsenin kendilerini zorla çalıştırmaya güçlerinin yetmeyeceğini bildirdiler.

BMİS de yaptığı açıklamada, MESS’in tekliflerinin kabul edilemez olduğunu bir kez daha yineledi. Ayrıca kazanılmış hakları geriye çeken teklifleri reddettiklerini söylediler. *“İkramiyeler fiili çalışmaya bağlı olsun diyorlar. Yani işçi rapor aldığıında ikramiye almasın istiyorlar. Denkleştirme ve telafi çalışması yapılsın diyorlar. Yani işçi bir gün 6 saat, başka bir gün 10 saat çalışsın istiyorlar. İşçilerin günlük yaşamı sadece işverene, işe bağlı olsun, fazla mesai ücreti de alınmasın istiyorlar. Deneme süresinin 4 aya çıkarılmasını teklif ediyorlar. Böylece toplu sözleşmeden bir işçi 4 ay yararlanmasın, kolayca işten çıkarılsın istiyorlar. İşverenin bu tekliflerinin hiçbirini ne kabul ederiz, ne tartışırız.”*

Şimdilik BMİS ve DİSK yaptıkları açıklamalarda kararlı görünüyor. Elbette bu, olumlu bir gelişmedir. Fakat asıl belirleyici olanın **metal işçilerinin kararlı duruşu ve tabandaki örgütlü gücü olduğunu biliyoruz. Aksi halde sendika yönetimlerinin, bu tür söylemlerine rağmen, bir süre sonra patronlarla uzlaşıp ve işçileri yüzüstü bıraktıklarına çok kez tanık olduk.**

İşçilerin kararlılığı, grevlerin devamı konusunda sendikayı da zorlayan en önemli unsurdur. Ancak daha önceki yıllarda olduğu gibi, BMİS talepleri

Üretimden gelen güç: GREV

Grev, Fransızca kökenli bir kelimedir. Fransa’nın başkenti Paris’te iş arayanların topluca bekledikleri “Greve” meydana gelmektedir.

Grevi burjuvazi için daha tehlikeli yapan, çeşitli yöntemlerle bölüp parçaladıkları işçilerin birlikte hareket etmesi; birleşik ve örgütlü bir güç olarak karşısına çıkmasıdır.

İşçi sınıfının burjuvaziye karşı mücadelesi, tarih sahnesine çıktığı andan itibaren başladı. Ne var ki, üretimden gelen gücünün farkına varıp grev silahına sarılması; modern sanayinin gelişmesi ve işçilerin fabrikalarda, işyerlerinde yoğunlaşmasıyla birlikte oldu.

İlk olarak 19. yüzyılın başında İngiltere’de üretimi durdurma eylemleri, yani grev görüldü. İngiltere, sanayinin ilk geliştiği sömürgeci bir devlet olduğu için, işçi sınıfının ilk mücadele ve örgütlülük biçimleri de, İngiltere’de ortaya çıkmıştır. İngiliz işçi sınıfı, ücretlerin artması ve çalışma koşullarının düzeltilmesi talebiyle dünyadaki ilk grevi gerçekleştirdi.

O günden sonra grevler, işçi sınıfının en etkili mücadele araçlarından biri olarak kapitalist sömürünün hakim olduğu tüm ülkelere yayılır ve çeşitli biçimlere bürünerek zenginleşir. Ama **grev hakkının yasal hale gelmesi, uzun ve çetin geçen mücadelelerle yıllar sonra gerçekleşecektir.**

Burjuvazi ve onun devleti, grevin karşısına “lokavt” denilen bir saldırı aracı ile çıktılar. **Patronlar, greve çıkan işçilerin iştekteklerini, kendileri açısından “kabul edilemez” bulduklarında “lokavt”a gittiler.**

Lokavt, işçilerin toplu olarak şekilde işten çıkartılmasıdır. Daha doğru ifadeyle, işçilerin uyumsuzluk sürecinde patronlar tarafından çalıştırılmamasıdır. Zaten İngilizce kökenli olan bu kelimenin Türkçe anlamı “kapı dışarı etmek”tir. Yani greve çıkan işçilerin patronlar tarafından “kapı dışarı edilmesi”dir.

Grev bir hak iken, lokavt hak değildir. Aksine işçilerin grev hakkını boşa düşürmeyi amaçlayan bir saldırdır. Çünkü grevde işçiler, ücretten yoksun bir şekilde geçim sorunu ile karşı karşıya gelirken, patronlar açısından böyle bir tehlike söz konusu değildir. Patronların ekonomik gücü, işçilerle kıyaslanamayacak oranda yüksektir ve bu güç ile çok uzun süre dayanabilirler. Grev karşı lokavtı getirmek, birbiriyle asla denk olmayan bu güçleri eşitlemek, dolayısıyla patronların tarafına çalışmaktır.

İşçi sınıfı yüzyılları bulan mücadelesiyle, lokavtı bir hak olmaktan çıkarmıştır. Uluslararası hukukta grev bir hak olarak geçerken, lokavt geçmez. Keza Uluslararası Çalışma Örgütü de (ILO) lokavtı bir hak olarak görmemektedir. Buna rağmen Türkiye gibi gerici-faşist diktatörlükle yönetilen ülkelerde, lokavt, anayasal bir hak olarak geçirilmiştir. Ve işçilerin başında bir “Demoklesin kılıcı” gibi sallanmaktadır.

Devrimci Sendikal Birlik - DSB broşür dizisi-4

geriye çekerek MESS ile uzlaşmaya gidebilir, TİS imzalayabilirler. Bunu önlemenin tek yolu, işçilerin grev komiteleri oluşturup, talepleri kabul edilene kadar grevi sürdürebilmeleridir.

Bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da işçi sınıfı, kendi örgütlü gücü oranında söz ve karar sahibi olacak ve kazanım elde edebilecektir. Grev hakkı dahil, gaspedilen tüm haklarını, fiili eylemlerle yeniden kazanacaktır.

Güney Kore, Aralık ayının ilk günlerinde çok hızlı siyasi çalkantılar yaşadı. Etkileri halen sürüyor.

Cumhurbaşkanı Yoon Suk Yeol, 3 Aralık günü yaptığı konuşma ile sıkıyönetim ilan etti; birkaç saat sonra da sıkıyönetimi kaldıracağını söyledi.

Gücünü kaybedince darbe yaptı

Sıkıyönetim ilan etme gerekçesi, "ülke güvenliği ve Kuzey Kore tehdidi" olarak açıklandı. Gerçekte ise, **Cumhurbaşkanı Yoon, kendisine yönelik siyasi saldırıları etkisiz hale getirmek istiyordu.**

"Kuzey Kore tehdidi", Güney Kore'de her tür anti-demokratik uygulama, her türden devlet saldırısı için "anahtar kelime" niteliği taşıyor. En sıradan öğrenci hareketlerinden işçi direnişlerine kadar, hak mücadelesinin her biçimi, "Kuzey Kore tehdidi" bahanesiyle ağır bir saldırıya maruz kalabiliyor. Cumhurbaşkanı Yoon, azalan siyasi gücünü gözlerden gizlemek ve kendisini güvence altına almak için bu yola başvurdu.

Halkın Gücü Partisi'nden olan Yoon, Mayıs 2022'de cumhurbaşkanı seçilmişti. 2024'te genel seçimlerde ise Kore Demokratik Partisi önderliğinde birleşen muhalefet, ezici bir zafer kazandıktan sonra Yoon'un siyasal gücü azaldı, istediği yasaları geçiremez oldu ve ülke yönetimi fiilen muhalefetin eline geçti. Yoon'un adı yolsuzluk skandallarına karıştığı için, halk desteğini de kaybetmişti.

Muhalefet, bir taraftan Yoon'un yolsuzluk skandallarının üzerine giderken, diğer taraftan onu sıkıştırarak bir bütçe tasarısını meclise getirdi. Keza bürokrasi kademelerinde Yoon'a yakın kadrolaşmanın tasfiyesi için de harekete geçti.

Yoon'u sıkıyönetim ilan etmeye götüren koşullar, üzerindeki ekonomik-siyasi baskının

Güney Kore'de halk darbeyi püskürttü

artmasıydı. Ancak beklemediği bir direnişle karşılaştı. **Halk büyük bir tepki gösterdi ve parlamentodaki muhalefet, sıkıyönetim kararını tanımayacağını açıkladı.**

Yaklaşık 40 yıl Japon işgali altında kalan, işgal bittikten sonra da 1987'ye kadar on yıllarca askeri diktatörlükle yönetilen; tüm bu süreçlerde büyük halk hareketleri gerçekleştiren Güney Koreliler, sıkıyönetim ilanına çok öfkelenmişler. Sıkıyönetim kararı ardından hızlı biçimde parlamentonun önünde gösteriler başladı. Muhalefet partileri de kitleden aldıkları güçle, kararın yasadışı olduğunu söyleyerek, karşı oylama yapma kararı aldılar.

Bu gelişmeler, Yoon'un saldırganlığını daha da artırdı. Parlamente polise ve asker konuşlandırdı, binanın çatısına helikopter indirdi. Parlamento önündeki tüm toplantıların yasaklandığını, tüm siyasi kurumların kapatıldığını, medyanın orduya bağlı çalışacağını duyurdu. Açıkça darbe yapmaya girişmişti.

Bu açıklamalar, parlamento önündeki kalabalığı daha da artırdı ve muhalefet partilerini daha da cesaretlendirdi. Doğrudan askerin gölgesi altında yapılan oylamada, Cumhurbaşkanı'nın sıkıyönetim kararı geçersiz ilan edildi. Yoon da sıkıyönetim kararını geri çektiğini açıklamak zorunda kaldı.

Darbeyi kitleler engelledi

Her şey 6 saat içinde olup bitmişti.

Ardından Yoon görevden alındı. Bu defa da halk kutlama için sokaklara döküldü.

Yoon'un yerine Başbakan Han Duck Soo, göreve getirildi. Ancak bir hafta içinde Han da görevden alındı. Yoon'un azil sürecini yönetmesi gerekirken, süreyi uzatıyor, Yoon'u korumaya çalışıyordu. **Güney Kore yasalarına göre Anayasa Mahkemesi'nin 3 ay içinde cumhurbaşkanının görevinden azledilmesi ya da yetkilerinin iadesi konusunda karar vermesi gerekiyor. Karar kesinleşinceye kadar, cumhurbaşkanının yetki ve görevleri askıya alınmış sayılıyor.** Onun yerine göreve getirilen Han Duck Soo, bu süreci uzatarak, Yoon'a bir fırsat oluşturmaya çalışıyordu. Bu arada Yoon da tutum değiştirdi; önce yaptıklarından geri adım atıp özür dilemişken, sonrasında "sonuna kadar savaşacağım" demeye başladı.

Ancak halk sokaklardaydı ve her gece onbinlerce kişi Seul'de eylem yapıyordu. Bu süreçte Güney Kore savunma bakanı, emniyet müdürü ve Seul büyükşehir polis teşkilatı başkanı da, sıkıyönetime ortak oldukları için tutuklandılar.

Yoon ise direnmeye devam ediyor. 3 Ocak günü Yoon'u gözaltına almak için evine giden polis, başkanlık korumalarının engellemesiyle karşılaşınca, gözaltını gerçekleştirilmeden geri döndü.

Yoon'un tecriti ve yurtdışına çıkış yasağı sürüyor. Ancak 3 aylık süre içinde azli kesinleşmezse, göreve geri dönmesi ihtimali de var. Üstelik **Yoon'un yandaşları ABD'den ve Trump'tan yardım istemeye başladılar.**

***

Güney Kore'de sıkıyönetim ilanı kalktı, ancak iki farklı kliğin arasında yaşanan çatışma ve siyasi kriz bitmedi. Yoon, konutuna çekilmiş bir halde, korumalarının sağladığı güvenlikle muhalefetin tutuklama kararına direnmiyor. Muhalefetin tutuklama kararının hayata geçmemesi, bir "iktidar boşluğu" yaratıyor.

Bu koşullarda muhalefet bir an önce Yoon ve ekibini tasfiye etmeye çalışırken Yoon'un "geri dönme umudu" da sürüyor.

Sıkıyönetim kararı, kitlelerin direnişi sayesinde püskürtüldü. **Güney Kore işçi ve emekçileri, yeni bir diktatörlük döneminin başlamasını durdurmak için tüm güçleriyle direniyorlar.** Yönetimdeki bu tıkanmanın kilidini açacak olan da, yine onların bu direnişi olacaktır.

İstanbul'daki protestoya polis saldırdı

Suriye'de cihatçı çetelerin Halep'e saldırmasını protesto eden İstanbul Emek, Barış ve Demokrasi Güçleri'nin eylemine polis saldırdı. 2 Aralık'ta Şişhane Meydanı'nda 18.30'da yapılmak istenen eylem, dakikalar kala valilik tarafından yasaklandı. Eylem için toplanan kitleyi ablukaya alan polis 84 kişiyi işkenceyle gözaltına aldı. Eylem sırasında Proleter Devrimci Duruş, ESP, SODAP flamalarını açarken, "Rojava halkı yalnız değildir", "Baskılar bizi yıldıramaz" sloganları atıldı.

Polis saldırısı öncesi DEM Parti milletvekili Çiçek Otlu kısa bir açıklama yaparak Suriye'deki saldırıyı ve polisin ablukasını protesto etti. Gözaltıların ardından dışarıda kalan kitle ise sloganlarla Dem Parti İstanbul İl Başkanlığı'na kadar yürüyüş yaptı.

İşkenceyle gözaltına alınanlara hastanede kelepçeli muayene dayatıldı. Gözaltındakiler bunu kabul etmeyerek kelepçeleri açtırdı ve polisi muayene alanından dışarıya çıkarttı. 77 kişi gece sabaha karşı serbest bırakılırken, 7 kişi tutuklandı.

Proleter Devrimci Duruş dergisi yazı işleri müdürü Çağdaş Büyükbaş gözaltına alınırken, polis kaburgalarına ve sırtına tekmelerle vurdu. Hastanede röntgeni çekildi.

Adana'da "Küçük dev kadın" kitabı tanıtıldı

Adana'da Yüreğir Belediyesi Kültür Merkezi'nde, 7 Aralık 2024 tarihinde "Makbule Berkaş-Küçük Dev Kadın" kitabının tanıtım etkinliği gerçekleştirildi.

Etkinlik öncesi, birçok kuruma davetiye götürüldü. Bazı kitapçılara ve kurumlara afişleri asıldı. Adana'daki devrimci-demokrat kamuoyu gerek internet üzerinden gerekse yüz yüze görüşmelerle etkinlikten haberdar edildi.

Saat 14'de başlayan etkinlikte, **Nevin Berkaş** katılanları "hoşgeldiniz" konuşmasıyla selamladı. Açılış konuşmasını, **Hasan Ali Berkaş** yaptı. Ardından Rüya & Mehmet'in seslendirdiği ezgiler ilgiyle izlendi. Ahmet Kaya'nın "Şafak Türküsü" şarkısı hep birlikte söylendi.

Sonra Makbule Ana için hazırlanan slayt gösterisi yapıldı. Herkesi duygulandıran slayt gösterisinde, özellikle Makbule Ana'nın bir etkinlikte yaptığı konuşma bölümü, alkışlarla karşılandı.

"Küçük Dev Kadın" kitabının derleyeni **Zeynep Berkaş**, Makbule Ana'ya ve kitaba ilişkin bir konuşma yaptı. Kitabı, başta Makbule Ana olmak üzere tüm çocukları, torunları, mücadele arkadaşlarının yazdığını; dolayısıyla "kolektif bir ürün" olduğunu vurguladı. Bu kitapla Makbule Ana'nın vasiyetini yerine getirdiklerini, onu yaşatmaya devam edeceklerini söyledi. Makbule Ana'yı tanıyanların "heykeli

dikilecek kadın" dediklerini hatırlatarak, "O heykelinin dikilmesini istemezdi; ama bir sokakta, bir parkta, bir kültür merkezinde adı neden yaşamasın. Belediyelere çağrımızdır; halen Adana caddeleri gerici, faşist isimlerle dolu. Onları kaldırıp, Adana'nın değerli insanların isimlerini vermek gerekiyor" dedi. Sonra sözü Makbule Ana'nın dostlarına bıraktı.

Makbule Ana'nın "oğullarım, kızlarım" dediği birçok kişi etkinliğe katılmıştı. Bazıları Makbule Ana ile ilgili düşüncelerini ve anılarını paylaştılar.

Ardından Makbule Ana'nın hayatını ve mücadelesini konu alan "Küçük Dev Kadın" kitabını imzalayıp aldılar.

Etkinliğe katılan herkes, Makbule Ana için yaşadığı güçlü duygularla ve böyle bir etkinlik düzenlenmiş olmasının mutluluğu ile ayrıldı.

Adana İHD'de Makbule Ana anıldı

İnsan Hakları Haftası dolayısıyla Adana İHD'de Makbule Ana anısına bir toplantı düzenlendi. 13 Aralık'ta gerçekleşen toplantı öncesi, Makbule Ana'nın mücadele içinde çekilmiş fotoğrafları ve "Küçük Dev Kadın" kitabının posterleri asıldı.

İlk konuşmayı **Adana İHD başkanı Av. Yakup Ataş** yaptı. Ataş, Makbule Ana'yı ölümünün 3. Yılında saygıyla andığını belirtti. Ardından kitabın derleyeni Zeynep Berkaş, İnsan Hakları Haftası'nda

Ana'yı anmanın daha anlamlı olduğunu söyleyerek sözlerine başladı. Ayrıca "13 Aralık'ta Erdal Eren, 17 yaşında idam edildi. Emek, demokrasi ve devrim mücadelesinde yaşamını yitiren herkesi saygıyla anıyoruz" dedi. Makbule Ana'nın mücadelesinin önemli bir kesitinde İHD'nin olduğunu, Ana'nın İHD'ye "evim" dediğini hatırlattı; İHD'nin her kademesinde görev aldığını ve layığıyla yerine getirmeye çalıştığını söyledi.

Makbule Ana'nın küçük oğlu Hasan Ali Berkaş da, Ana'nın İHD faaliyetleri başta olmak üzere yaptıklarıyla büyük bir aile yarattığını ve bundan mutluluk duyduklarını ifade etti. Adana Belediye işçilerinin Ankara yürüyüşüne değindi. Toplantıda bulunan abisi Necati Berkaş'ın da işten atılan kişiler arasında olduğunu ve yürüyüşte ayaklarının patladığını anlattı. Yanısıra **eski milletvekili İbrahim Özdiş'e** o yürüyüşteki katkılarından dolayı teşekkür etti. Özdiş de Makbule Ana'nın Adalet Bakanı ile görüşmesine yardımcı olduğu bir kesiti anlattı, mütevazı bir yaklaşımla, anaların mücadelesinin yanında kendi katkısının lafının olmayacağını söyledi.

Makbule Ana ile birlikte cezaevi komisyonu ve yönetim kurulunda yer alan **Gönül Yolcu**, başta olmak üzere İHD'liler; mücadele arkadaşı **Emine Adıbelli** ve diğer katılımcılar, Ana ile ilgili anılarını paylaştılar. **Avukat Yasemin Dora Şeker** ise, duruşmadan yeni geldiğini, oradaki tüm avukatların selamını getirdiğini, **Av. Ükü Tolunay**'ın ayrıca imzalı kitap istediğini söyledi.

Katılanların kitaba dair sorularını Zeynep ve Hasan Ali Berkaş yanıtladı. Makbule Ana'nın yaşarken "bizi yazın" dediğini, dolayısıyla böyle bir borçları olduğunu belirttiler. Türkiye'nin mücadele tarihinde "anaların ayrı bir yeri olduğu"nu söyleyerek, Makbule Ana şahsında tüm tutsak analarını saygıyla andıklarını yinelediler.

Etkinliğin sonunda "Küçük Dev Kadın; Makbule Berkaş" adlı kitabın imza etkinliği düzenlendi.

12 Eylül dönemi avukatlarımızdan Hüsnü Öndül'ü kaybettik

12 Eylül yıllarının zor günlerinde, direnen komünistlerin, devrimci ve yurtseverlerin davalarını savunan yürekli avukatlardan Hüsnü Öndül, hayatını kaybetti. Bir süredir artan sağlık sorunları nedeniyle hastanede yatıyordu. 17 Aralık günü geçirdiği kalp krizi sonrası yaşamını yitirdi.

Hüsnü Öndül, sadece iyi bir avukat değildi. 12 Eylül faşizmine karşı dik

duran bir devrimciydi. Müvekkillerine yapılan işkenceleri teşhir eden, mahkeme tutanaklarına geçirmeye çalışan, onların direnişlerinin yanında olan biriydi. Cezaevlerinde faşist yaptırımlara karşı direnişlerinde de yanlarında oldu. Bunların içerisinde 1984 Ölüm Orucu'nun ayrı bir yeri vardır. O, 1984 Ölüm Orucu'nda şehit düşen Mehmet Fatih Öktülmüş'ün de avukatıdır. Eylem boyunca Fatih'i sürekli ziyaret eder, aileleri bilgilendirirdi. **Fatih ölmeden önce görüşüne gitmiş ve Fatih'in "Ölebiliriz ama Biz Kazanacağız" dediğini iletmişti.**

Ardından "Gök gülmeyince, yer gülmez!" diyecek ve şair Adnan Yücel'in dizelerine girecekti.

Ayrıca bazı PKK'li tutsakların da avukatlığını üstlenmişti. 12 Eylül yıllarında Diyarbakır Cezaevi'nde onları ziyaret ediyor, yapılan işkenceleri kitlelere duyurmaya çalışıyordu. Bunlar arasında Mazlum Doğan'ın Newroz günü kendini yakması da vardır. O sıralar tek devrimci yayın organı olarak illegal çıkan Orak-Çekiç, bu eylemi yazdı. PKK'li tutsaklar da dahil olmak üzere devrimci-demokrat kesimler, Mazlum Doğan'ı ve eylemini bu şekilde öğrendiler.

Hüsnü Öndül, İnsan Hakları Derneği, (İHD) Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) gibi kitle örgütlerinin de kurucusu oldu. Bir dönem İHD'nin başkanlığını üstlendi. Tutsak ailelerinin her zaman güvendiği, dayandığı bir avukat; aynı zamanda hak ve özgürlükler mücadelesinin önderlerindendi. Yıllarca ihtilalci komünistler başta olmak üzere, direnen devrimcilerin davalarını üstlendi; emekçi-yoksul ailelerden tek kuruş almadan çocuklarını savundu. Bu aileler de onun bu soylu davranışını hiç unutmadılar; her daim sevgiyle, saygıyla sözettiler.

Önemli bir hukuk adamını, bir savaşıyı, bir devrimciyi ve çok değerli bir insanı kaybettik. Saygıyla anıyoruz.

Hapishanelerdeki hak ihlalleri

Hapishanelerde hak ihlalleri artarak devam ediyor. Ağırlaştırılmış müebbet ve müebbet hapis alanlar, ceza süresi dolduğu halde tahliye edilmiyorlardı. Şimdi daha az ceza alanların da tahliyeleri engellenerek, hak ihlalleri iyice genişletilmiş durumda.

Cezaevi Gözlem Heyetleri'nin keyfi uygulamaları ile tahliyeler yapılmıyor. Disiplin cezaları ile görüş, mektup ve havalandırma hakları gasp ediliyor. Ziyaret saatleri, spor saatleri sürekli kısaltılıyor ve keyfi bahanelerle engelleniyor.

Ayrıca hapishanelerde Kürtçe konuşarak görüş yapmak, dilekçe şartına bağlanmak isteniyor. **Kırşehir Hapishanesi**'nde tutsaklardan dilekçe istendiği öğrenildi. Keza ölümler, sağlık sorunlarının gasbı da devam ediyor.

Hapishaneler her gün yeni tutuklamalarla tika basa dolduruluyor. **406 hapishanede 299 bin kişilik kapasite olmasına rağmen şu anda 400 bine yakın tutuklu ve hükümlü var.** Birçok hapishanede tutsaklar yerlerde ya da birleştirilmiş ranzalarda yatmak zorunda kalıyor.

Devlet ise yeni hapishaneleri bitirdiğini ya da inşaatına başladığını duyuruyor. **21 hapishane daha açılacağı "müjdesi"ni veriyorlar.** Tekirdağ'ta F tipi hapishanelerin yanına yeni bir Y tipi hapishanesi yapıldı. Özellikle devrimci tutsakları tecrit altında yalnızlaştırmak için alfabede harf bırakmazcasına çeşitlendiriyorlar hapishaneleri. Tutsaklarla iletişimi kesmek için de para gönderenlerle, ziyarete gidenlere, en küçük bir dayanışmada bulunmak isteyenlere dahi operasyonlar yapıyor, tutukluyorlar.

Dem Parti Milletvekili Gülcan Kaçmaz'ın 28 Kasım tarihli sorusuna 5 Aralık'ta cevap veren **Adalet Bakanlığı, 2024 yılının 11 ayında hapishanelerde 709 kişinin öldüğü cevabını verdi.** Konu ile ilgili açıklama yapan İHD Ankara Şubesi, bu sayısının İHD'ye gelen kayıtların yaklaşık iki katı olduğunu, en yüksek sayı olan 2024 yılında 365 kişinin yaşamını yitirdiğini belirtti.

30 yıllık tutsak **Mehmed Bahaddin Öncü**'nün ölen annesinin cenazesine katılması "güvenlik" gerekçesiyle engellendi.

MKP davası tutsağı **Nuray Çelik**'in tahliyesi ikinci kez 6 ay süreyle gözlem heyeti tarafından engellendi. Çelik, aldığı 6 yıl 3 aylık cezayı Haziran 2024'te tamamlamış olmasına rağmen tahliye edilmiyor. Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Hapishanesi'nde kalan **Vural Poyraz**'ın tahliyesi de 3. kez ertelendi. MKP tutsağı Poyraz'ın tahliyesi daha önce 6'şar ay süreyle iki kez ertelenmişti. Bu kez tahliyesi 1 yıl süreyle ertelenmiş oldu. Sincan Hapishanesi'nde 30 yıllık sürelerini doldurmuş olmalarına rağmen 5 kadın tutsak hala tahliye edilmemiş durumda. Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Hapishanesi'nde 30 yıllarını dolduran ve bırakılmaları gereken **Murat Sözeri, Neşet Güven ve Ecevit Özgül** de gözlem heyetlerinin keyfi uygulamalarıyla tahliye edilmiyor.

Elazığ Yüksek Güvenlikli Hapishanesi'nden Erzurum Dumlu Hapishanesi'ne sürgün edilen **Önder Ergen**'in görüşçü talebi, görüşe gelecek kişinin "güvenlik soruşturması" nedeniyle kabul edilmedi. Aynı hapishanede kalan **Cihan Gökalp** ise, ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde tutsaklar üzerinde özel politikalar uygulandığını aktardı. Patnos L Tipi Hapishanesi'nde 18 Aralık'ta baskın düzenleyen gardiyanlar, kadın tutsakları ters kelepçe yaparak hücrelere koydu.

Tekirdağ 1 Nolu F Tipi'nde kalan **Mehmet Başaran** 2 Kasım'da kalp krizi geçirdi. Ailesine haber verilmeden hastaneye kaldırılan Başaran, 6 Kasım'da tekrar hapishaneye getirildi. Telefon görüşünde durumunun kötü olmasına rağmen tedavisinin engellendiğini belirten Başaran, duyarlılık çağrısı yaptı.

Cezaevleri ile ilgili İHD ve tutsak derneklerinin yaptıkları eylemler devam ediyor. İstanbul, İzmir ve Diyarbakır'daki F oturmalarında hapishanelerdeki hak ihlallerine dikkat çekiliyor, hasta mahpusların tahliye edilmesi isteniyor.

Tutuklu gazeteciler serbest bırakılsın!

Suriye'de öldürülen gazeteciler Nazım Daştan ve Cihan Bilgin için, Şişhane'de eylem yapıldı.

Eyleme polis saldırdı ve yaklaşık 50 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan, 7'si gazeteci 9 kişi tutuklandı. Tutuklananların isimleri şöyle: Gülistan Dursun, Can Papila, Pınar Gayıp, Serpil Ünal, Hayri Tunç, Enes Sezgin, Osman Akın, Hacı Uğis, İmam Senol.

Gazeteciler Nazım Daştan ve Cihan Bilgin, 20 Aralık günü Suriye'de SMO ile DSG arasındaki çatışmaları izlerken yaşamını yitirmişti. Daştan ve Bilgin'in, Halep'in 90 km doğusunda, Fırat Nehri üzerinde yer alan Teşrin Barajı yakınında bir SİHA saldırısına hedef olduğu ileri sürülüyor.

Dicle Fırat Gazeteciler Derneği'nden (DFGD) yapılan açıklamada, "İki gazeteci, Türkiye'nin SİHA saldırısında katledildi. Aracın şoförü Eziz Hec Bozan ise yaralandı Meslektaşlarımıza yapılan bu saldırıyı kınıyor ve kabul etmiyoruz. Her alanda bu katliamın hesabını soracağız ve katledenlerin peşini bırakmayacağız. Nazım ve Cihan, Kuzey ve Doğu Suriye'de yürütülen savaşın hakikatini halka taşıyan iki değerli gazeteciydi. Onlardan aldığımız güçle hakikatleri ısrarla ve inatla söylemeye devam edeceğiz" denildi.

19 Aralık katliamı protesto edildi

19-22 Aralık 2001 tarihinde hapishanelere dönük gerçekleştirilen katliam, 21 Aralık günü Kadıköy'de yapılan eylemle protesto edildi.

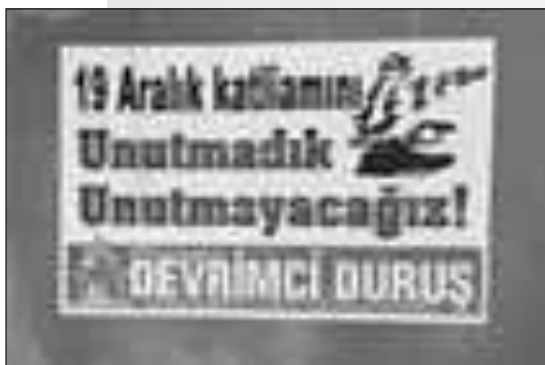
***

Faşizmin komünist ve devrimci tutsakları "hücre tipi cezaevlerine" doldurma planı, 1996 SAG-ÖO eylemi başta olmak üzere bir dizi eylem ve ağır bedeller karşılığında püskürtülmüştü. 2000 yılında imzalanan "Üçlü Protokol" ise, o döneme kadar kazanılmış hakları gaspetmeyi hedefleyen, hücre tipi cezaevlerini hayata geçirmede yeni ve daha sert bir dönemin başlangıcının işaretiydi.

Tutsaklar 2000 yılının Ekim ve Aralık aylarında, tüm cezaevlerinde süresiz açlık grevi ve ardından ölüm orucu eylemi başlattılar. Dışarıda da eylemler büyümeye başlayınca, 19 Aralık'ta faşizm, 20 cezaevine aynı anda saldırdı ve o güne dek zindanlarda yaşanan en büyük katliamı gerçekleştirdi. Koğuşlara 20 binden fazla gaz ve sinir bombası atıldı, binlerce mermi sıkıldı, yakıcı kimyasal gazlar kullanıldı, kimi koğuşlar ateşe verildi, iş makineleri ile delik deşik edildi. Bu katliamda devrimci tutsaklar 28 şehit verdiler; yüzlerce de yaralı. Saldırıya 8 bin 500 asker, binlerce gardiyan ve çevik polisin katıldığı; 200 devrimci tutsağın ölümünün göze alındığı sonradan çıkan belgelerle öğrenildi. Sağmalcılar Cezaevi'ne yapılan saldırının ardından, kadın koğuşundan çıkanların kimyasallarla yanmış bedenleri, saldırının ve vahşetin boyutunu gösteriyordu.

***

19 Aralık saldırısı, DSP-MHP-ANAP koalisyon hükümeti tarafından gerçekleştirilmişti. Başbakan Bülent Ecevit, Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk, İçişleri Bakanı ise Sadettin Tantan'dı. 19 Aralık sadece faşizmin vahşeti ve katliamı ile değil, devrimci tutsakları ölüme direnişiyi de tarihteki yerini aldı.

☆ 1 Ocak 1906- Moskova Ayaklanması

Yüzbin işçiyi temsil eden Sovyetler, 8 Aralık'ta genel greve çıktılar. Menşeviklerin pasifist çizgisi yüzünden, devrim dalgası geriye düştü. Ayaklanmanın bastırılması sırasında binlerce işçi öldürüldü, devrimciler tutuklandı, idam edildi. Bu yenilginin derslerini kuşanan Bolşevikler, 1917 Ekim'ine giden yolu kıran kırana bir mücadeleyle düzlediler.

☆ 1 Ocak 1959- Küba devrimi

Fidel Castro önderliğindeki Kübalılar, ABD işbirlikçisi Batista diktatörlüğünü devirerek iktidarı ele geçirdi. Küba devrimi, dünya halkları tarafından coşkuyla karşılanırken, Latin

Amerika'yı arka bahçesi olarak gören başta ABD olmak üzere emperyalist kapitalist ülkelerde paniğe yolaçtı. Devrimden sonra ABD'nin Küba'ya karşı giriştiği sayısız provokasyonlar, sabotaj ve operasyonlar her defasında başarısızlığa uğradı.

☆ 4 Ocak 1991- Zonguldak maden işçilerinin Ankara yürüyüşü

48 bin maden işçisini kapsayan TİS görüşmelerinin, tıkanmasıyla maden işçileri, 30 Kasım 1990'da greve çıktı. 3 Ocak 1991'de ülke genelindeki bir günlük genel grevin ertesi günü, onbinlerce maden işçisi eşleri ve çocuklarıyla birlikte Ankara'ya doğru yürüyüşe geçti. "Gemileri Yaktık Geri Dönüş Yok" sloganıyla Ankara'ya yürüyen maden işçilerinin direnişi, sendika ağalarının barikatına takıldı. Bolu Mengen'de durdurulan maden işçileri evlerine geri gönderildi. Burjuvaziye büyük bir korku yaşatan maden işçilerinin yürüyüşü, işçi sınıfının sendika ağalarının kurduğu barikatı aşmadan haklarını kazanamayacağını bir kez daha göstermiş oldu.

☆ 5 Ocak 1996- Ümraniye Cezaevi katliamı

Faşist idarenin hak gasplarına karşı, '96 ÖO eyleminde yitirdiğimiz Osman Akgün'ün başında yer aldığı direnişte DHKP-C davası tutsakları Rıza Boybaş, Abdülmecit Seçkin ve Orhan Özen, hastanede de Gültekin Beyhan şehit düştü.

☆ 6 Ocak 1969- Commer'in arabası yakıldı

"Vietnam Kasabı" olarak bilinen ABD Büyükelçisi Commer'in ODTÜ'ye bir konferans için gelmesi üzerine, devrimci gençler toplanarak Commer'in

arabasını yaktılar. Bu eylem, antiemperyalist mücadelenin simgelerinden biri oldu.

☆ 9 Ocak 1905- Petersburg'da Kanlı Pazar

Çar'a dilekçe vermek için saraya doğru yürüyen 140 bin işçinin üzerine askerler tarafından ateş açıldı ve binlerce işçi katledildi. Bu katliam 1905 devrimini tetikleyen en önemli halkalardan biridir. Eyleme önderlik eden Papaz Gapon adlı Çarlık ajanı da işçiler tarafından öldürülmüştür.

☆ 9 Ocak 2013- PKK'nin kurucularından Sakine Cansız, Paris'te PKK kadroları Fidan Doğan, Leyla Söylemez ile birlikte katledildi.

☆ 17 Ocak 1961- Patrice Lumumba katledildi

8 Temmuz 1960'da Kongo halkı Belçika sömürüsüne karşı ayaklandı. Ayaklanma kanla bastırıldı ve önderi Lumumba, işkenceyle katledildi.

☆ 19 Ocak 2007- Hrant Dink öldürüldü

Agos gazetesi genel yayın yönetmeni Hrant Dink, aylarca yürütülen faşist kampanya sonucunda katledildi. Dink'in katledilmesiyle ilgili dava hala sürüyor. AKP hükümeti önce birkaç sivil faşisti, şimdi "paralelci" dediği polisleri yargılayarak, kendini aklamaya çalışıyor.

☆ 22 Ocak 1980- Tarih direnişi

Devletin faşist kadrolaşmaya gitmesine karşı eyleme geçen işçilere polisin saldırması üzerine, işçiler fabrikayı işgal etti ve direniş tüm İzmir'e yayıldı. On bin asker fabrika kapısına dayandığında bile, işçiler, kapılara yığıldıkları pamuk balyalarını ateşe vererek sonuna kadar direndi. Tarih Direnişi, işçi sınıfının militan direnişçi geleneğinde önemli kilometre taşı oldu.

15 Ocak 1919- Spartakist önderler katledildi

Almanya'da, I. Emperyalist savaştaki yenilginin ardından, işçi ve emekçilerin yaşam koşulları giderek kötüleşiyordu. Alman sosyal demokratları ise, hem savaş sırasında kendi burjuvalarına destek vererek "I. Enternasyonal dönemleri" sıfatını almışlardı, hem de savaş sonrasında kitle hareketini bastırmak üzere hükümeti kurma görevini üstlendiler. 1919'da yükselen devrimci dalganın önüne geçebilmek için her yolu denediler. Rosa ve Karl işte böyle bir sürecin ardından katledildi.

Her iki önder de, savaş konusunda Alman sosyal demokratlarının izlediği politikaları şiddetle eleştirerek, işçi ve emekçileri, burjuvaziye ve sosyal demokrat hainlere karşı harekete geçmeye çağırıyorlardı. Alman Sosyal Demokrat Parti'den (SDP) ayrılarak Spartakistler Birliği'ni kurdular. O dönem, uluslararası devrimci hareket içinde önemli bir yeri olan Kaustky, Plehanov gibi eski marksistlerin yaydığı sosyal-şoven zehre karşı durabilmek, onlara karşı da bayrak açabilmek çok önemliydi. Sovyet devriminin gerçekleştiği o koşullarda Alman emperyalizminin de devrimle yıkılması, tüm dünya işçi ve emekçilerine yepyeni umutlar açacak, Sovyetler Birliği'nin dünya gericiliği karşısında tek kalmasını da önlemiş olacaktı. Ancak, sosyal demokrat hainler, Hitler'e iktidarı teslim ederek faşizmin Almanya ve dünya üzerinde azgın bir terör estirmesine zemin hazırladılar.

Alman proletaryasının Ocak ayında başlattığı ayaklanmaya karşı tüm güçlerini seferber eden devlet, 10 Ocak'ta işçilerin ele geçirdiği bölgelere bir saldırı başlattı. 15 Ocak'ta yakalanan Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht, kurşuna dizilerek katledildiler. Ocak ayaklanması, başta Rosa ve Karl olmak üzere bir çok komünistin katledilmesiyle ağır bir yenilgi olarak sonuçlandı.

"Meselenin özü şu ki,-diyordu Lenin- korkunç emperyalist savaş zamanında gerçek enternasyonalist olmak kolay değildir. Bu tür insanlar çok az, ama sosyalizmin geleceği sadece onlardır..."

Bugün Almanya'da anılan devrimci önderlerin başında Rosa ve Karl gelmektedir. Her yıl yüzbinlerce kişi onları özlemle anıyor. Sosyal demokrat hainler ise halkların nefretini kazanarak tarihteki yerlerini aldılar. Rosa'nın yıllar önce söylediği gibi...

"Berlin'de düzen hüküm sürüyor! / Sizi budala zaptiyeler! / Kum üzerine kurulu 'düzeniniz' / Devrim daha yarın olmadan / Zincir şakırtısı içinde, yine doğrulacaktır! / Ve sizleri dehşet içinde bırakıp / Trampet sesleri arasında sunu bildirecektir: / Vardım, varım, varolacağım!"

☆ 23 Ocak 1983- TKP-ML Hareketi militanı Ali Aktaş Adana Kapalı cezaevinde idam edildi.

☆ 28 Ocak 1963- Kavel direnişi

Kavel'de sendikasılaştırmayı dayatan patronun işçi kıyımına girişmesi üzerine işçiler, fabrikayı işgal ettiler. Direnişçi işçilerin halkla bütünleşmiş kararlı mücadelesi sonucu patron geri attı. Direnişin ardından 14 öncü işçinin tutuklanmasına yine aynı kararlılıkla direnişin sürmesi sonucu işçiler serbest bırakıldı. 1961 Anayasası'nda grev hak olarak tanınmasına rağmen, yasa haline getirilmesi sürekli erteleniyordu. Kavel, grev hakkının grev yaparak kazanmasında kilometre taşı oldu.

☆ 31 Ocak 1906- Bolşevik işçi önderlerinden Babuşkin kurşuna dizildi.

Mustafa Suphi ve 14 yoldaşı yaşıyor!

Türkiye proletaryasının önderleri Mustafa Suphi, Ethem Nejat ve yoldaşları, 28-29 Ocak 1921'de Kemalist burjuvazi tarafından vahşice katledildiler.

Mustafa Suphi, Türkiye komünist hareketinin ilk önderidir. Sinop'ta mahkum iken kaçtığı Rusya'da, savaş nedeniyle esir olarak tutuldu. Esir Türkler arasında örgütlemelere girişti. Çarlığa karşı yürütülen mücadeleye, ardından Bolşevik Partisi'ne katıldı. Teorik bilinci, usta örgütçülüğü, boyun eğmez ve fedakar yapısı ile yoldaşları arasında sivrildi. III.Enternasyonal'in Kuruluş Kongresi'ne katıldı. Doğu halkları, özellikle de Türklerin bulunduğu yerlerde propaganda ve örgütlenme çalışmalarında bulundu.

Temmuz 1918'de Türk Sol Sosyalistleri Kongresi, Moskova'da Mustafa Suphi önderliğinde toplandı. Burada alınan karar gereğince İstanbul, Ankara, diğer Anadolu illeri ve Bakü'den katılan delegelerle, 10 Eylül 1920'de Türkiye Komünist Partisi Kuruluş Kongresi Bakü'de yapıldı.

Mustafa Suphi önderliğindeki TKP, o günün koşullarına uygun bir program ve devrim stratejisine sahipti. Ulusal Kurtuluş Savaşını devrimle taçlandırarak istiyordu. Bu konuda Kurultay karar metninde; "Türkiye Komünist Partisi, ülkede emperyalizme karşı Ulusal Kurtuluş Savaşının derinleşmesine çaba gösterecek ve bu hareketin desteklenmesinin yanı sıra emekçilerin egemenliğinin kurulmasına çalışacaktır" denilmektedir.

Mustafa Suphi, Kongre'de belirlenen görev doğrultusunda bir gönüllüler alayı ile yola çıktı. Fakat Azerbaycan'da yolları, karşı-devrimciler tarafından tutulmuştu. Bir an önce Anadolu'ya ulaşmak düşüncesiyle 14 yoldaşıyla birlikte (Ethem Nejat, Aşçıoğlu Bahaeddin, Kazım Hulusi, Kıratioğlu Maksut, Hilmioğlu İsmail Hakkı, Ahmetoğlu Hayrettin, Hakkı bin Ahmet Ali, Emin Şefik, Süleyman Tevfik, Manisalı Kazım bin Ali, Maria -M. Suphi'nin eşi-, Hatipoğlu Mehmet, Hacı Mustafaoğlu Mehmet, Cemil, Nazmi bin İbrahim) farklı bir yoldan gitme kararı aldılar. Mustafa Suphi ve yoldaşları, Kars'taki gösterişli karşılamadan sonra geçtikleri yerlerde hakaret ve saldırılarla karşı karşıya kaldılar. Geri dönme önerilerine Mustafa Suphi karşı çıktı ve ölümlü göze aldığını söyleyerek yoluna devam etti. Trabzon'da zorla motorlu bir sandala bindirildiler ve arkadan gelen Kemalist burjuvazinin uşaklarının süngülü, bıçaklı saldırısıyla vahşice katledildiler.

Onbeşler, Türkiye komünist hareketinin ilk şehitleridir. Karadeniz üzerinde iki sınıf çarpıştı. Mustafa Suphi ve yoldaşları davamıza uygun bir yiğitlikle öldüler.

Göğsümde 15 yara var!..

Saplandı göğsüme 15 kara saplı bıçak!

*Kalbim yine çarpıyor,
Kalbim yine çarpacak!!!*

Göğsümde 15 yara var!

Sarıldı 15 yarama

Kara kaygan yılanlar gibi karanlık sular!

Karadeniz boğmak istiyor beni,

Boğmak istiyor beni

Kanlı karanlık sular!!!

Saplandı göğsüme 15 kara saplı bıçak

Kalbim yine çarpıyor,

Kalbim yine çarpacak!..

Göğsümde 15 yara var!

Deldiler göğsümü 15 yerinden,

Sandılar ki,

vurmaz artık kalbim kederinden.

Kalbim yine çarpıyor,

Kalbim yine çarpacak!!!

Yandı 15 yaramdan 15 alev,

Kırıldı göğsümde 15 kara saplı bıçak...

Kalbim

Kanlı kızıl bir bayrak gibi çarpıyor,

Çar-pa-cak!

Nazım Hikmet

22 Ocak 1946-

Mahabad Kürt Cumhuriyeti kuruldu

II. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nda, Sosyalist Sovyetler Birliği'nin Nazi faşizmine karşı kazandığı başarı, ezilen halklara esin kaynağı olmuştur. Kürtler açısından da tarihi önemde bir evreyi ifade etmektedir.

Tarih Ağustos 1941'i gösterdiğinde, Sovyet Kızıl Ordusu İran'ın kuzeyinde bulunan Sakız kentine girdi. İran ordusu silah ve cephanelerini bırakarak geri çekildi. Bölge Kızıl Ordu'nun denetimine kaldı. Geride bırakılan savaş araç gereçleri ile birlikte Mahabad kenti fiilen Kürtlerin denetimine geçti.

Uluslararası koşulların ve dengelerin hızla değiştiği böylesi tarihi bir kesitte, Kürt halkı kendi devletini kurma yolunda yüzyıllardır beklediği anı yakalamış oldu. Mahabad'ın kuzeyinde bulunan Azeri halkı da Azerbaycan Cumhuriyeti'ni ilan etti. Sonrasında Mahabad Kürt Cumhuriyeti (MKC) ile birçok alanda dostluk anlaşmaları imzalandı. Gerici Şah diktatörlüğüne karşı askeri alanda ortak hareket etme kararı alındı.

MKC'nin kuruluşunu hazırlayan süreçte birçok küçük Kürt gruplarının varlığı da etkin olmuştur. Bu gruplardan daha örgütlü ve daha geniş halk yığınlarını bünyesinde toplayan İran Kürdistan'ı Demokratik Partisi MKC'nin kuruluşuna öncülük etti.

İ-KDP'nin programının özü kimi reform taleplerinden ibaretti. Program: "Yasallık, adalet, uygarlık" şeklinde formüle edilmişti. Toprak sorununa çözüm getirilmesi dillendirilmesine rağmen, sonraki süreçte gündeme bile getirilmemiştir. Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra da emekçilerin durumunda ekonomik anlamda belirgin bir değişiklikten söz etmek mümkün değildi. Hem partinin hem de devletin yönetici kademelerine yerleşmiş bulunan Kürt aşiret reisleri, Cumhuriyetin en zayıf yönünü oluşturuyordu.

Kadı Muhammed önderliğindeki İ-KDP ciddi bir savaşım vermeden, doğan irade boşluğundan ve Sovyetler'in bölgedeki varlığından yararlanmasını bildi. Sovyetler Birliği her türlü kurumlaşmada, silah, cephane, matbaa, motorlu taşıt vb. temininde, karşılıksız yardımlarda bulundu. Kürt ordusunun kurulması ve eğitilmesi de bu yardımlar arasındadır. Sovyetler'den alınan matbaayla birçok Kürtçe dergi ve gazete basıldı. Yine Sovyetler Birliği'den alınan radyo istasyonu ile Kürdistan'ın belli bir bölümünde radyo yayını yapıldı. Eğitim alanında reform tasarısı hazırlandı; 6 ila 14 yaşlarındaki bütün çocuklar zorunlu ilköğretim kapsamına alındı, okuma yazma eksikliğinin giderilmesi için, okullarda derslerin tamamı Kürtçe okutulmaya başlandı.

İ-KDP'nin siğ ve reformist karakterine rağmen MKC, gerek İran gericiliğine, gerekse de uluslararası emperyalizme karşı demokratik ilerici bir misyona sahip olmuştur.

II. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın bitiminden sonra,(Ağustos 1945) aralarındaki anlaşma gereğince "müttefikler", 6 ay içinde işgal ettikleri topraklardan çekileceklerdi. İran'ın kuzeybatı bölgesinde Sovyetler Birliği'nin nüfuzundan rahatsız olan ABD-İngiltere ve İran gericileri, SB'yi bölgeden çekilmesi için sıkıştırmaya başladılar. SB, onların istediği tarihte değil, ama 9 Mayıs 1946'da bölgeden çekildi.

Bu dönemde, İ-KDP'de öncülük rolünü oynayan bütün feodal unsurlar, tüccarlar yığınsal olarak partiden panik halinde ayrılmaya başladılar. Bunlar İran askeri çevrelerinin daha ilk hamlesinde hemen teslim oldular. İngiliz-Amerikan emperyalizminin desteklediği İran gericiliği, Kürt ilerici yurtsever demokratik hareketini bastırmaya girişti. 17 Aralık 1946'da ise İran gericiliği Mahabad Kürt Cumhuriyeti topraklarına girerek varlığına son verdi.

Kadı Muhammed, halkına şöyle seslenmişti: "Ülkeyi düşmana bırakmaktan daha yeğdir bizim bir bir ölmemiz!" Kardeşi Sadiri Kadı ve amcasının oğlu Seyfi Kadı ile birlikte, 31 Mart 1947'de Mahabad Kürt Cumhuriyeti'nin ilan edildiği Çuwarçıra meydanında idam edildiler.

Kürt yurtseverleri, MKC'nin yıkılmasından sonra dağlara çıktılar ve burada İran gericiliğine karşı savaşım vermeye devam ettiler. Bu kısa ömürlü Kürt devleti, Kürt ulusal bilincinin gelişmesine politik ve ideolojik birikim sağlanmasına büyük katkılar sağladı.

Suriye'de Esad rejimi yıkıldı! Şimdi yeni bir Ortadoğu

HTŞ, 27 Kasım'da Halep saldırısı başlattığında, birkaç yıldır durulmuş olan Suriye savaşı yeniden başlamış oldu. Ancak bu defa, önceki savaştan ve öngörülenlerden farklı olarak, savaş çok hızlı sona erdi. Türkiye, Rusya, İran'ın 7 Aralık günü Katar'ın başkenti Doha'da yaptığı toplantının ardından, 8 Aralık sabahı HTŞ (Heyet Tahrir eş-Şam) Şam'a, savaşmadan ve bir direnişle karşılaşmadan girdi.

Bugüne kadar Suriye'de savaşan temel güçler Rusya, İran, Hizbullah gibi dışarıdan gelen askeri güçler; yanısıra kendi alanında direnen, sonrasında bu alanı genişleten SGD olmuştu. Suriye ordusu, bugüne kadar Suriye'deki savaşın asli unsuru olamamıştı. İran ve Hizbullah "kara gücü" olarak savaşırken, Rusya da "hava gücü" olarak savaşı yönetiyordu. Bugün ise, Rusya Ukrayna'da NATO'ya, Hizbullah Lübnan'da İsrail'e karşı savaşırken, İran ise kendi iç sorunlarına gömülmüşken, Suriye kendi gücüyle savaşı sürdürebilecek durumda değildi.

Direnmeden çekildiler

Bugüne kadar Suriye'de savaşan temel güçler Rusya, İran, Hizbullah gibi dışarıdan gelen askeri güçler; yanısıra kendi alanında direnen, sonrasında bu alanı genişleten SGD olmuştu. Hizbullah, İsrail-Lübnan savaşı başladıktan sonra güçlerini büyük ölçüde kendi ülkesine geri götürmüştü. Rusya'nın Suriye'deki askeri varlığını azaltmasının sebebi ise, Ukrayna savaşında bir bütün olarak NATO'ya karşı mücadele veriyor olmasıydı. Her ikisi de kendi ülkeleri için daha büyük tehdit taşıyan başka savaşlarla meşgul iken, Suriye'de yeni ve daha şiddetli başlayacak bir savaş için kaynakları yetersizdi. Bu koşullarda tercihlerini Suriye'yi terketmekten yana yaptılar.

İran ise 2022'de başlayan Mahsa Amini eylemlerinden bu yana kendi içindeki direnişler nedeniyle sıkıntı yaşıyor. Bu direnişler, Cumhurbaşkanı değişikliğine kadar götürdü, eylemlerin sayısı ve gücü azaldı; ancak kitlelerin hoşnutsuzluğu ve tepkileri azalmadı. Yanısıra İran Cumhurbaşkanı Reisi'nin helikopter kazasında ölmesi, HAMAS lideri Haniye'ye İran topraklarında suikast yapılması gibi önemli siyasal darbeler de aldı. Bu durumda İran'ın yeni bir savaşa girmek için askeri, ekonomik ve moral gücü yeterli değildi. O da çekildi.

Hizbullah ise, bir yıl önce başlayan Gazze savaşına güç kaydırmak zorunda kalmış, ardından İsrail ile büyük bir savaşa girişmişti. Hizbullah'ın lider kadrosunun büyük oranda öldürüldüğü bu savaş, sonuçta İsrail'in geri çekilmesiyle bitmiş olsa da, Hizbullah'ın savaş gücünde ciddi bir yıkım yarattı. Bu koşullarda Hizbullah'ın da, İran'ın da Suriye'ye HTŞ saldırısına karşı savaşçı gönderecek olanağı kalmamıştı.

Suriye ordusu, bugüne kadar Suriye'deki savaşın asli

unsuru olamamıştı. 2011'de savaş başladığında Suriye ordusunun direnme gücü olmadığını görmüştük. Sonrasında "dış güçler" in (Rusya, İran ve Hizbullah) desteğiyle savaşın seyri değişti. **Savaşta "kara gücü" olarak İran ve Hizbullah savaşçıları vardı; "hava gücü" ise Rusya'nın elindeydi.** Tam da bu nedenle, IŞİD'e karşı zafer kazanıldıktan sonra da, Suriye ordusu, savaşan ama iktidar olamayan, Rusya'nın (bazı yerlerde İran'ın) kontrol ve komutası altındaki bir güce dönüştü. Böyle olunca, HTŞ'nin saldırısı karşısında kendisini toparlama ve savaş hamleleri oluşturma inisiyatifi kalmadı.

SDG'nin durumu ise daha farklıydı. **2011'de Suriye savaşı başladığında gerici-çihatçı çetelerin hedefi olan PYD, devrimci bir ulusal kurtuluş savaşı başlatmış; kendi alanlarında çihatçı çetele-**

ri püskürtmeyi başarmıştı. PYD'nin verdiği savaş, Ortaçağ karanlığından fırlamış, emperyalist uşağı çihatçı çetelerin dünya genelinde yarattığı korku ve tedirginliğe karşı da bir direniş odağına dönüşmüştü. Ancak 2014 Eylülünde çihatçı çetelerin Kobane saldırısından sonra dengeler değişti. Küçük bir kasabada bir direniş destanı yazdılar, tüm dünyanın dikkatini çektiler. Bu durum, ABD'nin Suriye'deki "müttefik" ilişkilerini de değiştirdi. Teşhir olmuş ve kitlelerin öfkesini çeken IŞİD'in yerine, PYD-YPG ile işbirliği yapmaya başladı. **PYD ise, kendi alanını genişletti, kantonları birleştirdi; hatta ABD'nin yönlendirmesi ve desteğiyle, Kürt nüfusun bulunmadığı Rakka, Deyr-ez Zor gibi kentleri de ele geçirdi.** Bu süreçte ismi SDG (Suriye Demokratik Güçleri) olarak değişti, Rojava ise "Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi" oldu. 27 Kasım'da HTŞ'nin saldırısı başladığında, Türkiye'nin baskısı ve ABD'nin zorlamasıyla, Tel Rıfat ve Menbiç gibi alanları da doğru düzgün savaşmadan bırakarak, "Fırat'ın Doğusu"na çekildi.

Rusya, Suriye'den çekilmesini açıklarken, "Halep'e 350 HTŞ'li girdi, 30 bin Suriye askeri ve 4 bin İran silahlı gücü direnmeden geri çekildi" diyor. Kendisini savunamayan bir ülke için, kendi askerlerinin hayatını tehlikeye atmayacağını belirtiyor. Bunu söylerken, Suriye'yi bugüne kadar nasıl bağımlı kıldığını söylemiyor elbette. Ancak şu önemli: Bir halk, ancak kendi özgücüsüyle direnebilirse kendi özgürlüğünü eline alabilir. Aksi halde şu ya da bu emperyalistin planlarının bir eklentisi olmaktan öteye geçmez.

Suriye'de HTŞ saldırısı başladığında, Rusya ve İran gibi güçler savaşmadan geri çekildi, Suriye'yi çihatçı çetelere teslim ettiler. Böylece Suriye'de ve Ortadoğu'da yeni bir dönem başlamış oldu.

Azınlıklara saldırılar, direnişi büyütecek

HTŞ'nin bu kadar sorunsuz bir biçimde ilerleyebilmesi ve hakimiyeti ele geçirmesi sadece Suriye halklarında değil, Türkiye başta olmak üzere kitlelerde bir korku ve tedirginlik yarattı. 2021 Ağustosunda Afganistan'da iktidarı ele geçiren Taliban örneği gözler önündeysen, "yeni bir Afganistan"

yaşanması ihtimali, bu korkunun temel kaynağıydı.

Bu korku, somuta dönüşmeye başladı da. Mesela HTŞ'lilerin yolda gördükleri kadınları "neden yanında erkek yok" gibi sorularla sıkıştırdıkları duyuluyor. **Alevi bölgelerinde insanlara işkence yapıldığına, katledildiğine dair görüntüler yayılıyor.** HTŞ yöneticileri böyle saldırılar olduğunu inkar eden açıklamalar yapsa da, cihatçı çetelerin geçmişteki pratiği biliniyor ve bugün farklı olmayacağı görülüyor. Keza HTŞ'nin İdlib'de, kadınların örtünmesi, erkeklerin uzun sakal bırakması, okullarda cinsiyet ayrımı yapılması ve şeriat mahkemeleri kurulması gibi uygulamaları da biliniyor.

Arap ayaklanmaları başladığından beri ABD'nin, Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkeleri için "radikal İslam"ı güçlendirmeyi, böylece kitleleri kontrol altında tutmayı hedeflediğini biliyoruz. Faşist saldırganlığın "dinci versiyonu" olan şeriatçı çeteler, Ortaçağ'dan kalma yöntemlerle kitleleri sindirmeye ve baskı altına almaya çalışırken, ABD emperyalizmi daha rahat sömürü olanaklarına sahip olabiliyor. Elbette Suriye'de de cihatçı-şeriatçı çetelerin hükmetmesini istiyor ve 2011'den beri, isimleri değişen ama özü değişmeyen cihatçı çetelerle, bölgedeki varlığını güçlendiriyor.

Bütün bunlara rağmen, **Suriye Afganistan değildir; olmasının önünde önemli engeller vardır.**

En önemli engel elbette kitlelerin direnişidir. Afganistan'da Taliban'ın yükselişi '90'ların ortalarından bu yana başlamış durumdadır. Taliban birçok kentte hakimiyeti ele geçirirken, oradaki direnişleri adım adım kırmış, şeriatla yönettiği bölgeleri genişletmiştir. Keza Taliban'la savaştığını iddia eden Afganistan hükümeti de, Taliban kadar katı olmasa bile, sonuç olarak İslamcı bir hükümettir. Böyle bir ülkede Taliban'ın hakimiyet kurmasına karşı direnişin sınırlı kalması ve kolay bastırılması mümkündür. Suriye'de ise, kitleler onyıllardır laik bir yönetime sahiptir. Hatta uzun yıllar Sovyetler Birliği'nin etkisi altında ülkeyi yönetmiş, devletçi-halkçı özellikleri öne çıkan bir rejim sözkonusudur. Bu toplumsal yapının, Taliban Afganistanı gibi kolayca, birkaç haftada değişmesi mümkün değildir. HTŞ'nin cihatçı saldırılarına karşı kitlelerin direnişi mutlaka

Suriye Afganistan değildir; olmasının önünde önemli engeller vardır. En önemlisi, elbette kitlelerin direnişidir. HTŞ'nin cihatçı saldırılarına karşı kitlelerin direnişi mutlaka olacak ve büyüyecektir. Suriye Ordusu kurumsal olarak lağvedilmiş olmakla birlikte, ordudan kalan gruplar vardır ve bunlar HTŞ'ye karşı direnişi örgütlemeye çalışacaktır. Rusya ve İran gibi dış odaklar da, bugün HTŞ'ye-ABD'ye-İsrail'e karşı doğrudan bir savaş yürütmek için enerji ve kaynak ayırmak istemiyor olsa da, içeride gelişecek direnişleri destekleyeceklerdir. Ayrıca HTŞ'yi "terör örgütleri" listesinden çıkarmak isteyen ABD, HTŞ yönetimine "daha ılımlı" davranmalarını tavsiye etmektedir. Ancak burada belirleyici olan, kitlelerin direnişidir.

olacak ve büyüyecektir.

İkincisi Afganistan nüfusu genel olarak Müslüman-Sünni bir nüfus iken, Suriye'nin nüfusu içinde Aleviler, Dürziler ve Hristiyanlar gibi farklı dini grupların çeşitliliği sözkonusudur. Böyle bir çeşitlilik içinde, şeriatçı hükümleri uygulamak da kolay olmayacaktır.

Suriye Ordusu kurumsal olarak lağvedilmiş olmakla birlikte, ordudan kalan gruplar vardır ve bunlar HTŞ'ye karşı direnişi örgütlemeye çalışacaktır. **Rusya ve İran gibi dış odaklar da, bugün HTŞ'ye-ABD'ye-İsrail'e karşı doğrudan bir savaş yürütmek için enerji ve kaynak ayırmak istemiyor olsa da, içeride gelişecek direnişleri destekleyeceklerdir.**

Burada uluslararası baskı da devreye girmektedir. HTŞ'yi "terör örgütleri" listesinden çıkarmak isteyen ABD, HTŞ yönetimine "daha ılımlı" davranmalarını tavsiye etmektedir. Ancak burada belirleyici olan, kitlelerin direnişidir. Kitlesele direnişler olmadığı koşulda, HTŞ'nin şeriatçı uygulamaları adım adım devreye koyması kaçınılmazdır.

Direnişin ilk işaretleri ortaya çıkmaya başladı bile. Mesela Hama'da Noel ağacı silahlı ve maskeli kişiler tarafından yakıldığı için, onbinlerce Hristiyan sokaklara dökülüp gösteri yapınca, HTŞ yönetimi Noel'i tatil ilan etmek ve failleri bulacağını açıklamak zorunda kaldı.

Keza **Şam'da, Lazkiye'de, Tartus'ta Alevilere dönük saldırıların, işkence ve katletme görüntülerinin artması öfkeyi büyüttü.** Aleviler tarihsel sembol olan bir türbenin yakılmasının ardından kitlesele protesto eylemi gerçekleştirdi. Hama'da Esad döneminde görev yapan bazı görevlilerin "kimliği belirsiz kişiler tarafından" öldürülmesi yine Şam, Humus, Hama, Tartus ve Lazkiye'de büyük ve kitlesele protesto gösterileri ile karşılandı. **HTŞ'nin bu eylemlere ateş açtığı ve belirsiz sayıda insanın öldüğü; buna karşı göstericilerin de HTŞ'ye ateş açtığı söyleniyor.**

Şeriatçı çetelerin ilk hedefi olan Alevilerin ve Hristiyanların, kitlesele tepkiler koyması çok önemlidir; bu eylemler hem örgütlenmelerini kolaylaştıracak, hem de uluslararası destek oluşturarak HTŞ'nin pervasız saldırganlığını sınırlayacaktır.

Ayrıca, basında fazla öne

çıkartılmasa da, **Suriye ordusundan kopan grupların, HTŞ'lilere silahlı saldırılar düzenlediklerine dair haberler de duyuluyor.** Mesela Esad subaylarından birini tutuklamaya çalışan 14 HTŞ'linin Tartus'ta çıkan çatışmada öldürüldüğü duyuldu. Ev aramalarında "bazı sakinlerin izin vermemesi" nedeniyle yer yer çatışmaların olduğu söyleniyor. Bu olayın üzerinden bir gecelik sokağa çıkma yasağı ilan edildi, ancak bu yasak yaygınlaştırılmadı.

Sonuç olarak, HTŞ'nin Suriye'yi ele geçirdiği 8 Aralık'tan bu yana, halka ve Esad'ın eski personeline dönük saldırıları da, bu saldırılara karşı kitlelerin öfkesi ve eylemi de büyüyor.

SGD'nin varlığı, Suriye'deki gerici-cihatçı çetelerin tutumunu nasıl etkileyecektir, bu henüz belli değil. SGD'nin kendi bölgesinde özerk-federatif bir oluşum kurması durumunda, Rojava'da farklı, Suriye genelinde farklı uygulamalar ortaya çıkabilir.

HTŞ, Batılı emperyalistlerle arayı bozmamak için Hristiyanlara karşı daha ılımlı bir tutum geliştirebilir. Burada asıl hedef tahatasında olan Alevilerdir. Alevilerin dini olarak Sünni cihatçıların ilk hedefi olması bunda bir etkidir. Daha önemlisi ise, Alevi nüfusun yerleşim yerlerinin önemidir. Aleviler asıl olarak Lazkiye, Tartus gibi Akdeniz kıyısındaki kentlerde bulunuyorlar. Suriye'nin siyasi geleceği belirsiz; ancak federatif yapılara parçalanması, bu federatif bölgelerin de Kürt bölgesi, Sünni bölgesi, Alevi bölgesi olarak tanımlanması ihtimali var. Bu durumda, Suriye'nin deniz hattının Alevi bölgesi olarak ayrılması, Sünni bölge ile Kürt bölgesinin denize ulaşımını engelleyecektir. Bu nedenle, **Alevilere dönük saldırılar, genel bir Alevi düşmanlığının ötesinde, deniz kenarı kentlerin demografik yapısını değiştirmeyi amaçlayan, sistematik saldırılar olabilir.**

İsrail'in işgal hareketi

Suriye, İsrail'in Ortadoğu'ya ilişkin planlarının önündeki en büyük engellerden birisiydi. İsrail devleti kurulduğundan beri bu böyleydi. **Esad yönetiminin devrilmesi, İsrail'in önüne büyük bir fırsat çıkardı. Suriye'ye dönük kapsamlı bir saldırıya geçti.**

Saldırının bir boyutu, Suriye'nin

askeri varlığını yoketmeye dönük oldu. Aslında 27 Kasım'daki HTŞ saldırısı başlamadan önce de İsrail sistematik biçimde Suriye'ye hava saldırısı düzenliyor; küçük küçük de olsa pek çok hedefi vuruyordu. Üstelik sadece Suriye askeri gücüne değil, İran ve Hizbullah'ın askeri noktalarına da darbeler indiriyordu. HTŞ'nin saldırısı başladıktan sonra ise, tam bir yoketme saldırısı başlatıldı. **Suriye'nin bütün hava üsleri, savaş uçakları ve helikopterleri, füze sistemleri, donanma gemileri, askeri tesisleri, mühimmat depoları, askeri üretim merkezleri bombalandı, yok edildi.** Sadece Esad'ın düştüğü 8-9 Aralık günlerinde toplam 320 stratejik hedefi vurdu. Öyle ki, İsrail 1967'den bu yana ilk defa Suriye'nin tüm hava üslerini vurmuştu. Böylece İsrail, yönetimi kimde olursa olsun, kendisi için askeri tehdit oluşturmayacak bir Suriye'yi garanti altına almaya girişti.

İsrail'in hava saldırılarının ikinci hedefi, başta tapu müdürlükleri olmak üzere, devlet binaları oldu. Buradaki bombardımanlar, Suriye'nin hafızasını yoketmeye dönüktü. Özellikle tapu kayıtlarının yok edilmesi, Suriye'de çok ciddi bir "sivil kargaşa" yaratmayı hedefliyor. Öyle ya, savaş nedeniyle yerinden-toprağından kopmuş, iç ve dış mülteci olarak göç etmiş olan Suriyeliler, evlerine geri döndüklerinde, mülklerini neye göre talep edecekler? Onların bıraktıkları yerlere işgalci olarak yerleşenleri nasıl söküp atacaklar? **Devletin evrakları-kayıtları olmadığı koşulda, bu sorunlar, on yıllar boyunca çözülmeyecek ve halkın kendi içinde birbirleriyle ve Suriye yönetimi ile yaşayacağı gerilimler artacaktır.** Keza seçimler gündeme geldiğinde, bu kargaşa ve gerilimler çok daha büyüyecektir. Bu durum sadece tapu ve ikamet bilgileri değil, her tür devlet kaydı için yaşanacaktır. İsrail bombardımanları, Suriye'yi böyle bir çıkmaza da sürüklemiş durumda.

Dahası, **Suriye topraklarını fiilen işgal etmeye de başladı İsrail.** 1967'de işgal ettiği Golan Tepeleri'nde belirlenmiş olan tampon bölgeyi aşarak Suriye sınırlarına girdi. BM kararlarına göre tamamı Suriye'ye ait olan Hermon Dağı'nın tümünü işgal etti. Şam'a 20 km kalıncaya kadar ilerledi, Kuneytra, Şam kırsalı ve Dera kırsalındaki yerleşim yerlerini işgal etti. Bu saldırı ile İsrail, en başta önemli su kaynaklarını ele geçirmiş

oldu. Yanısıra, işgal ettiği yerleşim alanlarında halkı kontrol altına almak için kurallar koyuyor. Tarlasına gitmek isteyenlere "izin alma" uygulaması getiriyor, sokağa çıkma yasağı ilan ediyor, istediği binayı yıkıyor, ağaçları söküyor, kameralar kuruyor, toprak setler oluşturarak "savaş mevzileri" inşa ediyor, karakollar kuruyor, yeni yollar yapıyor. Altyapı çalışmalarından askeri sevkiyata kadar tüm bu hareketlilik, İsrail'in kalıcı olmak istediğini, Suriye'nin içine genişlemeye çalıştığını gösteriyor.

İsrail hiçbir dönemde, kendisine çizilen sınırlara uymadı. 1967'de Mısır'dan Gazze ve Sina Yarımadası'nı, Suriye'den de Golan Tepeleri'ni aldı, Ürdün'ü Batı Şeria ile Doğu Kudüs'ten çıkardı. Yerleşimciler eliyle ve askeri-ekonomik terör estirerek Filistin topraklarından sürekli parça kopardı. Sina Yarımadası'ndan sonradan çekilmek zorunda kaldı ancak işgalci tutumu değişmedi. Şimdi de Suriye'nin içine düştüğü kargaşadan yararlanarak işgal başlatmış durumda. Ayrıca, Lübnan'daki Dürzi lider ile görüşmeler yapıyor; bu görüşmelerde Dürzileri ikna ederek Süveyde'yi de ilhak etme amacını taşıyor.

Suriye'nin parçalanmasının içeride nasıl sonuçları olacağını ilerleyen zamanlarda göreceğiz. Ancak İsrail'in bu durumdan en büyük faydayı sağladığı açıkça ortada.

Kürt hareketinin yeni yönü

Suriye'de HTŞ'nin ilerleyişi sürerken, **SDG'nin büyük direnişler sonucu aldığı yerleşim yerlerini, kayda değer bir direniş göstermeden terketmesi dikkat çekiciydi.** ABD ve Türkiye arasında yapılan anlaşma sonucunda, SDG'nin Fırat'ın doğusuna çekileceği, onun boşalttığı alanlara ise AKP destekli SMO'nun yerleşeceği belli oldu sonrasında.

SDG'nin çekilmesinin, geride bıraktığı kitleler ve ona güven duyan siyasi yapılar açısından büyük bir olumsuzluk yarattığı çok açık. 2012'den itibaren, ulusal kurtuluşçu, ilerici ve laik yapıyla, bölgedeki cihatçı-şeriatçı çetelere karşı önemli bir mevziye dönüşmüştü. Ancak **2015'ten bu yana ABD ile kurduğu ilişki, SDG'nin yapısını da, bölge dengeleri içindeki yerini de farklılaştırdı.** Ve bugünkü çekilme, ABD-Türkiye arasındaki pazarlıkların, Suriye'de kendisine biçilen rolün bir sonucu olarak yaşanıyor.

Fırat'ın doğusuna çekilmesi,

SDG'nin çekilmesinin, geride bıraktığı kitleler ve ona güven duyan siyasi yapılar açısından büyük bir olumsuzluk yarattığı çok açık. 2012'den itibaren, ulusal kurtuluşçu, ilerici ve laik yapıyla, bölgedeki cihatçı-şeriatçı çetelere karşı önemli bir mevziye dönüşmüştü. Ancak 2015'ten bu yana ABD ile kurduğu ilişki, SDG'nin yapısını da, bölge dengeleri içindeki yerini de farklılaştırdı. Ve bugünkü çekilme, ABD-Türkiye arasındaki pazarlıkların, Suriye'de kendisine biçilen rolün bir sonucu olarak yaşanıyor.

SGD'nin Afrin kantonuna ilişkin planlarını tamamen terkettiği anlamına geliyor. Keza Akdeniz'e kapı açma ihtimali de tamamen ortadan kalkıyor. Diğer taraftan önemli kazanımlar elde etti. Bu çekilmeye karşılık Deyr ez-Zor'un tamamını almasına izin verildi mesela. Ve aslında bu "takas"tan "karlı çıktı". Fırat üzerinde bulunan Teşrin ve Tabka barajları artık tamamen SDG'nin kontrolü altında. Menbiç'ten çekilmemiş olsaydı, Fırat'ın Suriye'deki tüm kontrolü SDG'ye kalmış olacaktı; ancak Menbiç'i ele geçiren SMO, buna bir darbe vurdu. Böylece **Suriye'nin çok önemli su kaynakları SDG'nin kontrolüne girdi.**

Bu bölgenin aynı zamanda Suriye'nin en önemli tahıl üretim alanlarına sahip olduğunu belirtelim.

Bir başka kazanç, petrol yatakları üzerinden. 2017'den sonra petrol yataklarının bir kısmı SDG'nin eline geçmişti; **8 Aralık'tan sonra Deyr ez-Zor'un tamamını alınca, toplamda Suriye'nin petrol kaynaklarının yüzde 70'i SDG'ye geçti.**

Yine 2017 yılında Suriye topraklarından IŞİD temizlenirken, ABD'nin hedefi Suriye'nin Irak'a açılan önemli sınır kapılarından biri olan El Kaim'in kontrolünü SDG'ye vermektir; ancak Rusya destekli Suriye ordusu erken davrandı ve bu kapıyı ele geçirdi. Bugün ise, **El Kaim sınır kapısının kontrolü SDG'ye verildi. Bu kapı, Çin'in Kuşak ve Yol Projesi'nin en önemli ayaklarından biri olan İran-İrak-Suriye üzerinden Akdeniz'e açılma güzergahının geçiş noktalarından biriydi.** Suriye'de HTŞ hegemonyası sonrası, Çin'in bu projesi de önemli bir darbe almış oldu. Keza İran'dan Irak-Suriye-Lübnan üzerinden Filistin'e uzanan "Şii Direniş Hattı" da kopartılmış oldu.

Toplamda 8 Aralık sonrasında, SGD'nin Suriye'de kontrol ettiği alan büyümüş, petrol-su-gıda kaynakları da güçlenmiş oldu. Şimdi sıra, Suriye yönetimi içinde nasıl konumlanacaklarına, nasıl bir işleyiş oturtulacağına geldi.

HTŞ, bugüne kadar Esad'a karşı savaşmış silahlı grupların "kendilerini feshedeceğini ve Savunma Bakanlığı çatısı altında birleşeceğini" duyurdu. Elbette bu diğer silahlı grupları silahsızlandırmak anlamına gelmiyor, büyük olasılıkla bir "entegrasyon" sözkonusu olacak. En azından başlangıçta. Ancak **bu silahsızlanma**

ve birleşme sürecine SMO dahil değil. Türkiye, kendi hesapları doğrultusunda, SMO'nun ayrı ve silahlı olarak kalmasını dayatacaktır. Keza PYD-YPG'nin durumu da buna dahil değil. Kürt hareketi, kendisinin Suriye yönetimine nasıl dahil olacağı konusunda ayrı bir süreç işletmek istiyor.

Türkiye'nin niyetini ve beklentisini Hakan Fidan, "3 maddelik bir süreç" olarak açıkladı. Önce YPG saf- larındaki Suriyeli olmayan savaşçılar ülkeyi terkedecek; sonra Suriyeli ol- sular bile YPG'nin bütün komuta ka- demesi Suriye'yi terkedecek; ve sonra PKK'li olmayan kadrolar silah bırakıp rejimle bütünleşecek. YPG Komutanı Mazlum Abdî'nin "Türkiye ile ateşkes olursa, Suriyeli olmayan savaşçıları gönderebiliriz" demesi, bu pazarlıkların Türkiye-ABD-YPG arasında zaten yürütülmekte olduğunu gösteriyor.

Ancak bundan sonrası belirsiz. **SDG'nin asıl talebinin "federasyon" olduğunu biliyoruz. ABD'nin Irak'takine benzer bir model istediğine dair belirtiler var.** Irak'ta Kürdistan bölgesi federasyon olarak geniş bir özerkliğe sahipken, devlet yönetiminde de cumhurbaşka- nının Kürt olmasına dikkat ediliyor. Suriye'de SDG'nin HTŞ kontrolü altına girmeyeceği, silahlarını bırakmaya- cağı çok açık. Anayasa çalışmalarının yanısıra, ABD'nin güvencesi altında bir süreç yaşanmasını isteyeceklerdir.

Suriye'de Kürtlerin taleplerinin yanısıra AKP'nin dayatmalarının nasıl sonuçlanacağı, bu arada halkın dire- nişinin emperyalist hesapları nasıl değiştireceği henüz belli değil. Belli olan şu: **Kürt hareketi giderek daha açık biçimde, kaderini ABD'nin Ortadoğu planlarına bağlıyor. Bu hem Türkiye, hem de Suriye politikaları açısından böyle. Savaşarak kazandı- ğı ve halkına bir gelecek vadettiği toprakları, ABD'nin talimatları doğrultusunda savaşmadan terketmiş olması, bu yoldaki en büyük hatalarından biridir.**

AKP Suriye planlarının neresinde

AKP, sürecin belirleyici aktörü gibi davranmak, Suriye'de kontrolün kendisine olduğu mesajını vermek için büyük bir çaba harcıyor. İbrahim Kalın'ın Emevi Camii'nde namaz kılıp HTŞ lideri Colani'nin arabasına bin- mesinin ardından, Hakan Fidan da

AKP, Suriye'deki yı- kımdan, kendisi için büyük bir fırsat oluş- turmaya çalışıyor. İlk hamlesini 7 Aralık'ta Doha'da Rusya ve İran'ın karşısında ABD'nin temsilcisi konumunda otu- rak yapmış, Şam'ın düşmesinin kararına imza atmıştı. Son- ra SMO'nun işgal alanlarını genişletti, SDG'nin elinde olan Menbiç'i ele geçirdi. Şimdi ise, HTŞ'nin dünyaya açılma sü- recini, diplomasisini yürütmeye çalışıyor. SMO'nun HTŞ ile beraber iktidarda yer almasından, SDG'nin silahlılandırılma- sına, Suriye içinde eritilmesine kadar her konuda müdahil ol- mak istiyor. Öcalan üzerinden de, Türki- ye'deki Kürt hareke- tini kontrol altına almaya çalışıyor.

Şam'a giderek Colani ile ilk resmi gö- rüşmeyi yaptı. Erdoğan'ın ise coşkun bir şekilde, "Birinci dünya savaşı fark- lı sonuçlansaydı İdlib gibi, Şam gibi, Halep gibi, Rakka gibi şehirler bizim vilayetimiz olacaktı" sözlerini sarfet- mesi, yeniden yayılmacı hayallerin güçlendiğini gösteriyor.

AKP, Suriye'deki yıkımdan, kendisi için büyük bir fırsat oluş- turmaya çalışıyor. İlk hamlesini 7 Aralık'ta Doha'da Rusya ve İran'ın karşısında ABD'nin temsilcisi konu- munda oturarak yapmış, Şam'ın düş- mesinin kararına imza atmıştı. Sonra SMO'nun işgal alanlarını genişletti, SDG'nin elinde olan Menbiç'i ele geçirdi. Şimdi ise, **HTŞ'nin dünyaya açılma sürecini, diplomasisini yür- rütmeye çalışıyor. SMO'nun HTŞ ile beraber iktidarda yer almasından, SDG'nin silahlılandırılmasına, Suriye içinde eritilmesine kadar her konuda müdahil olmak istiyor. Öcalan üzerinden de, Türkiye'deki Kürt hareketini kontrol altına al- maya çalışıyor.**

HTŞ'nin 27 Kasım saldırısı başla- madan önce AKP'den büyük destek aldığı biliyoruz. Neredeyse tüm lo- jistiğini Türkiye'den karşılayan bir örgüttü HTŞ. Ancak bu, Türkiye'ye bağımlı olduğu, AKP'nin kontrolü altında bulunduğu, Suriye'de kuracağı yönetimin AKP'nin gölgesi olacağı anlamına gelmiyor. Çünkü **HTŞ, SMO gibi doğrudan AKP tarafından ku- rulan ve yönetilen bir örgüt değil. Kendi planları, hedefleri olmasın- ın yanısıra, ABD ve İsrail ile de doğrudan bağlantı içinde.**

Aslında bu süreçte AKP'nin HTŞ'ye olduğu kadar, HTŞ'nin de AKP'ye ihtiya- cı var. Uluslararası düzeyde "terö- rist" lakabına sahip bir örgüt ve lideri, ara formüller üretmesi ve meşruiyet sağlaması konusunda Türkiye'ye ih- tiyaç duyuyor. Ancak yönetim kade- melerine sadece kendi adamlarını ataması, henüz SMO'nun Suriye'nin geleceğinde nasıl yer alacağını belir- lenmemesi, **geçen bir aya yakın süre içinde SMO ile ilişki kurulma- ması gibi unsurlar, AKP'nin yarat- maya çalıştığı "Suriye'nin hamisi" havasını darbeliyor.**

Süreç içinde AKP'nin en büyük kazanımı Suriye'de değil, Suriye üze- rinden estirilen "zafer" havası ile Türkiye'de olacak görünüyor. An- ketler son bir ayda Erdoğan'ın oy oranının birden yükseldiğini ve en

yakın rakiplerini birkaç puan geri- de bıraktığını gösteriyor. Bu bir ay içinde CHP'nin iyice silikleşmesi de, Erdoğan'ın elini güçlendiriyor. **Er- doğan "zafer" havasını Kürt hare- keti üzerinden de estiriyor. DEM Parti'nin Öcalan ile görüşmesi ve Kürt hareketinin yeniden "barış", "demokrasi" hayallerine kapılma- sı, DEM Parti'den çok Erdoğan'a yarıyor ve onu güçlendiriyor.** Zaten kendisini bu kadar güçlü hissetmese, asgari ücreti bu kadar düşük tuta- mazdı. Suriye zaferinin ve Kürt hare- keti ile işbirliğinin, içerideki ekono- mik ve siyasi baskıyı unutturacağını umuyor.

Elbette ki kitlelerin açlığı, bu bek- lentiye boşa düşürecek, asgari ücretin yarattığı yıkım, kitlelerin öfke pat- lamalarına dönüşecektir. Ancak şu anda rüzgarın Erdoğan'dan yana olduğunu görmek zor değil.

Suriye'de karmaşa

Tüm dünyanın "terör örgütü" diye tanımladığı HTŞ cilalanarak bir si- yasal örgüte dönüştürülüyor; "terö- rist Colani isim değiştirerek, takım elbise ve kravat eşliğinde parlatılıyor... İsrail fırsat bu fırsat, Suriye'den parçalar koparıyor. Rusya'nın iyi bir satranç oyuncusu olduğunu unutmamak gerekiyor; Suriye'yi kaybederek "at"ını feda etmiş olabilir; ancak "sı- cak denizlere açılma" planının temel unsuru olan Suriye sahasını tümten bırakmayacak, sabırla savaşı sürdü- recektir. HTŞ şimdiden Rusya'ya ılımlı mesajlar vermeye başladı bile. Kürt hareketi ise, hem Suriye hem Türkiye halklarının düşmanı olan rejimlerle işbirliği yapmayı, "umut zamanı" di- yerek güzelleme çabasında...

ABD, Suriye'yi savaşmadan ele geçirmiş olmanın sarhoşluğu içinde. Suriye halkı ise büyük bir dehşeti, korkuyu, gelecek belirsizliğini yaşı- yor. **Bu korku, yaşam hakkını sa- vunma mücadelesine dönüşecek- tir. İlk işaretleri ortaya çıktı bile.** Bir yandan çeşitli kitle gösterilerinin haberlerini duyuyoruz, diğer yandan yer yer silahlı çatışmalar yaşandığını öğreniyoruz.

Bunlar direnişin ilk kıvılcımla- rı. Bu kıvılcımlar yangına dönüştü- ğünde Suriye'nin durumu çok farklı olacaktır. Suriye halkı, Suriye'deki tüm hesapları parçalayıp atabilecek tek güçtür.

Yandaş basında Suriye haberlerinin önemli bir kısmını Suriye cezaevleri oluşturuyor. Büyük bir "dehşet ve panik" havasıyla, yeraltı hücreleri, bu hücrelerde yapılan işkenceler, kazdıkça çıkan cesetler (herhangi bir kazı görüntüsü yayınlanmasa da), vb üzerinden büyük bir Esad karşıtı propaganda yürütülüyor.

Suriye savaşının ilk başladığı andan itibaren, CIA bağlantılı "Beyaz Baretler" adlı sözde "yardım kuruluşu"nun, "Esad rejiminin vahşeti" temalı özel senaryolar üretip, özel çekimler yaptığını görmüştük epeyce. Sonrasında "kamera arkası" görüntüler de bir biçimde sızdığına, o sahnelerin nasıl kurgulandığını da izlemiştik.

Şimdi bu "Esad'ın zindanları" haberlerin ne kadarı doğrudur, ne kadarı uydurmadır bilinmez. Esad yönetimi de sonuçta bir diktatörlüktü ve özellikle savaş koşullarında işkence ve tutuklama saldırısının ne düzeye çıktığını tahmin etmek mümkün değildir. Ancak haberlerin kendi içindeki çelişkiler-saçmalıklar da gözden kaçmayacak düzeydedir.

Mesela kameralara konuşan küçük bir çocuk, babasının 14 yıldır hapiste olduğunu, 14 yıldır ona hasret olduğunu anlatıyor; röportajın ilerleyen bölümlerinden ise, soru üzerine kendisinin 10 yaşında olduğunu söylüyor. Mesela CNN muhabiri, elinde yemekle gezerken, hapishanenin dehlizlerinde "unutulmuş" bir tutuklu buluyor. Hafızasını kaybedecek kadar uzun süre "unutulmuş" bu kişi, 3 numara saç tıraşlı ve göbekli, son derece temiz ve sağlıklı gözüküyor.

Yandaş basının bu türden haberleri köpürterek kitlelerde hem Esad düşmanlığı hem de HTŞ, ÖSO, SMO, IŞİD gibi cihatçı çetelerden "demokrasi beklentisi" oluşturma çabasını anlamak zor değil. Ancak bu haberlerin, kendisini "muhalif basın" olarak adlandıran ve "objektif haber" yaptığını iddia eden haber kanallarında da aynı biçimde verilmesi bir sorundur.

Çünkü "objektif" olmak; bu haberler doğruysa bile en azından yanına IŞİD, HTŞ, ÖSO çetelerinin de yaptıkları (geçmişte ve bugün) vahşetleri hatırlatan haberler koymayı gerektirir. "Muhalif" olmak ise; Suriye cezaevleri konusunda bu kadar yaygara kopartılırken, Türkiye cezaevlerinin de çok farklı olmadığını hatırlatmayı zorunlu kılar.

12 Eylül zindanlarına bakmak

Bu topraklarda, gözaltında ve hapishanelerde yapılan işkencenin haddi hesabı yoktur. Üstelik işkence görmek için "örgüt üyesi" olmaya da gerek yoktur. Sayısız muhalif, demokrat insan çok ağır işkenceler görmüş, bazıları yaşamını yitirmiştir. 12 Eylül yıllarında, kardeşinin gözü önünde dövülerek öldürülen İlhan Erdost mesela... Ankara'da solcu kitaplar basan bir yayınevi sahibidir sadece.

İşkence sırasında katledilen devrimcilerin ise adı saymakla bitmez. İbrahim Kaypakkaya'dan Cemil Kirbayır'a, Ahmet Karlangaç'tan Hüseyin Toraman'a, Ataman İnce'den İsmail Gökhan Edge'ye, yüzlerce isim sayılabilir. Remzi Basalak ismini bilmeyen var mıdır mesela. Teşhir masasına

Suriye cezaevleri, Türkiye cezaevleri

indirdiği tekmenin ardından, aynı gece dili kopartılarak, karnı parçalanarak katledildi.

Filistin askısının, falakanın, elektrik işkencesinin; işkencecinin kişiliksizleşme seviyesine ve CIA'dan aldığı eğitimin düzeyine bağlı olarak çeşitlendirdiği işkencelerin, bir insanı en vahşi şekilde öldürme yöntemlerinin haddi hesabı yoktur.

İşkencede katledilenlerin çoğunun bir mezarı bile yoktur. Cumartesi Anneleri'nin mücadelesinin başlangıç noktası, bu korkunç gerçektir zaten. Bu annelerin isteği "çocukları" değil; "çocuklarının kemikleri"dir. Sadece bu kemikleri alabilmek, sadece üzerine ağlayabileceği bir mezar sahibi olabilmek için 30 yıldır direnirler. Üstelik çocuklarının ölümüne sebep olan işkencenin bir kısmı da onların payına düşmüştür; cumartesi eylemleri, sayısız polis saldırısına, biber gazına, plastik mermiye, yerlerde sürüklenmeye, saçlarından yolunmaya rağmen sürdürülmektedir.

Zindanlar peki... Diyarbakır'da kafası bok çukuruna sokulan, cinsel organına ip bağlanarak koşturulan, çivili sopalarla dövülen, köpek saldırısı ile işkence edilen Kürt yurtseverlerin yanına, Mamak'ta, Metris'te yapılanları, sürekli asker saldırısını, kalaslarla dövülmeyi ekleyelim. İnsanı, bırakalım devrimciliği, insanlıktan çıkararak işkencelerin tümü hafızalarda sürekli tazelenmektedir.

Yayınevimizden çıkan "İnancın sınırdığı zor mekanlar; Hücreler" ve "Darbe, yenilgi, direniş; 12 Eylül" kitapları Metris ve Adana'da yapılan işkenceleri ve bu işkencelere direnenleri anlatır. Yerin altında, hiçbir penceresi ve havalandırması olmayan alanlardaki "yılanlı hücreler"i mesela... Cezaevi savcısının, "bir iğne deliğinden ne kadar hava gireceğini" hesapladığı, öylesine havasız, öylesine insanlıkdışı alanlardı bu hücreler. Üstelik hücrelerde de işkence kesintisiz biçimde devam ediyordu.

Ulucanlar Cezaevi'nde, doğrudan öldürme hedefiyle saldırmıştı devlet. Sağ kalanlar ise, işkencenin yanısıra, kimyasal iğneler yapılarak, denek olarak kullanılmıştı. Tüm hapishanelerde aynı anda gerçekleşen 19 Aralık katliamı ise, Sağmalcılar'da kadın koğuşundan çıkarılanların görüntüleri ve "diri diri yaktılar" sözleriyle kazanmıştı hafızalara. 19 Aralık'ta tutsakların üzerine gerçek mermilerle ateş edilmiş, her bir koğuşa

yüzlerce gaz bombası atılmış, koğuştan çıkartılanlar ölümüne dönmüş, kıyafetleri yakmayan ama insan bedenini yakıp eriten kimyasal silahlar kullanılmıştı.

AKP cezaevleri, AKP adaleti

Buraya kadar saydıklarımızın her biri, AKP öncesi dönemin işkence ve vahşetidir. Ancak **AKP dönemi de, işkencenin ve tutsaklara dönük saldırıların daha pervasız, üstelik daha keyfi hale getirildiği bir dönemdir.** 12 Eylül yıllarından en azından bazı yasalara göstermelik de olsa uyma çabası varken, AKP dönemi tam bir yasa tanımazlıkla doludur.

12 Eylül zindanlarından hücre cezası 15 gün ile sınırlıdır mesela; **AKP dönemi F Tipi hapishaneleri ise, tek kişilik hücreleri ile "ömür boyu hücre cezası" dönemini açmıştır.** Son dönemde sayısı artırılan ve isimleri çeşitlendirilen kuyu tipi hapishanelerde ise 5 metrelik bir hücrede, havalandırmada bile tel örgü nedeniyle güneşin görülmediği, tutsakları sessiz sedasız öldürmeyi hedefleyen bir politika izleniyor.

Suriye'de 13 yıldır hapiste olanlar anlatılıyor mesela. Türkiye'de AKP döneminde devrimcilere "müebbet hapis" ve "ağırlaştırılmış müebbet hapis" cezaları yağmur gibi yağdırılmış; 30 yıl hapis yatmak sıradanlaştırılmıştır. Üstelik, hapse giren birinin ne zaman çıkacağı da belirsizleştirilmiştir yine AKP döneminde. **"Cezaevleri Gözlem Heyeti" adı verilen bir "Engizisyon sistemi", bir tutsağın mahkemede aldığı ceza bitse bile, yıllarca fazladan yatmasına karar verebilmektedir.**

Hasta tutsakların durumu ise, Türkiye hapishanelerinin en vahşi yüzüdür. Cezaevinde basit tedaviye bile erişim hakkı yok gibidir. **Hasta tutsaklar ya cezaevinde ölüyor, ya da ölmek üzereyken tahliye ediliyor.** İHD verilerine göre sadece 2022 yılında 78 tutsak cezaevinde yaşamını yitirdi.

İşkence ise, hapishanede, gözaltında, gözaltına alınırken vb her aşamada pervasızca sürdürülmektedir.

AKP döneminde bırakalım devrimcileri, basit suçlardan karakola gidenlerin bile cenazesinin çıktığı örnekler fazlasıyla artmıştır. Güvenlik görevlisi çalışanı gözaltına alınınca, durumunu sormak için karakola giden Birol Yıldırım, orada dövülerek öldürülmüştür mesela. Devrimci bir dergiyi dağıttığı için gözaltına alınan Engin Çeber hapishaneye girişte dövülerek, Kürt siyasetinden Garibe Gezer hapishanede işkence, cinsel saldırı ve dövülerek öldürülürken, kameralar kayıttadır.

***

Bu anlattıklarımızın her biri, tek başına vahşetin simgesidir. **Bir tarafta vahşi bir IŞİD saldırısı yaşamış, 13 yıldır savaşın içinde olan Suriye'nin cezaevleri; diğer tarafta "Avrupa'nın kışkırdığı" Türkiye'nin hapishaneleri...**

Kim yaparsa yapsın, işkence insanlık suçudur. Ama başka ülkelerde yapılan işkencelere bu kadar yazıkların ve kınarken, kendi topraklarımızda, kendi tarihimizde yaşanan işkencelerden söz etmek, bu suçun gizlenmesine ortak olmaktır.

13 Aralık 2024 tarihinde
internet sitemizde yayınlanmıştır.

YOKSULLUK EN AŞAĞILAYICI ŞİDDETTİR!

TÜİK araştırmasına göre nüfusun yüzde 30'u, konutunda izolasyon olmadığı için ısınma sorunu yaşıyor. Yüzde 15'i ise zaten evini ısıtamıyor.

Nüfusun yüzde 31,3'ü çatısı sızdıran, penceresi çürümüş, duvarları nemli bir evde yaşıyor. Nüfusun yüzde 57,5'i evden uzakta bir haftalık tatil için bütçe ayıramıyor. Yüzde 39,3'lük kesim ise, iki günde bir et-tavuk-balık içeren yemek yiyemiyor.

*"Siz yardım edilmiş yoksullar istiyorsunuz;
Biz ise ortadan kaldırılmış yoksulluk!"*

